
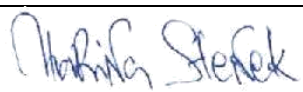
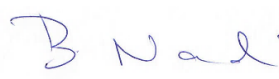

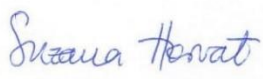

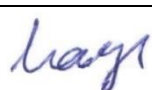

**NACRT STRATEŠKE STUDIJE UTJECAJA
NACRTA PRIJEDLOGA MASTER PLANA
TURIZMA ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE DO
2020. GODINE NA OKOLIŠ**

-NETEHNIČKI SAŽETAK-

Svibanj 2017.

Naručitelj:	Šibensko-kninska županija, Trg Pavla Šubića I br. 2, 22 000 Šibenik		
Ovlaštenik:	Eko Invest d.o.o., Draškovićeva 50, 10 000 Zagreb		
Vrsta Dokumentacije:	NACRT STRATEŠKE STUDIJE UTJECAJA NACRTA PRIJEDLOGA MASTER PLANA TURIZMA ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE. NA OKOLIŠ – NETEHNIČKI SAŽETAK		
Voditelj izrade studije:	Marina Stenek, dipl.ing.biol., univ.spec.tech.		
EKO INVEST d.o.o.	Dr.sc. Nenad Mikulić, dipl.ing.kem.teh, dipl.ing.građ.		Poglavlja: 1., 4.1.11., 3., 7., 10., 11., 12., 13.
	Marina Stenek, dipl.ing.biol., univ.spec.tech.		Poglavlja: 4.1.5., 4.1.9., 4.1.8., 4.1.10., 4.2., 5., 7., 6., 8., 9., 10., 12., 13.
	Bojana Nardi, prof.		Poglavlja: 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 4.2., 6., 8., 11., 12., 13., 14.
	Matija Penezić, mag.oecol.		Poglavlja: 4.1.2., 4.1.3., 4.1.7., 4.2., 6., 8., 12., 13.
	Ivan Micolčević, mag.geogr.		Poglavlja: 4.1.1., 4.1.4., 4.1.7., 4.1.13., 4.2., 6., 8., 12., 13.
	Suzana Horvat, mag.geogr.		Poglavlja: 4.1.4., 4.1.12., 4.2., 6., 8., 12., 13.
Vanjski suradnici	Dr.sc. Robert Precali		Poglavlja: 4.1.6., 6., 8., 12., 13.
	Dr.sc. Darko Mayer, professor emeritus		Poglavlja: 4.1.5., 6., 8., 12., 13.

Direktorica

Bojana Nardi

1. UVOD	3
2. KRATKI PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA MASTER PLANA TURIZMA ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE	4
3. ODNOS MASTER PLANA S DRUGIM ODGOVARAJUĆIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA	9
4. PODACI O POSTOJEĆEM STANJU OKOLIŠA NA PODRUČJU OBUHVATA MASTER PLANA	10
5. VARIJANTNA RJEŠENJA	13
6. PREGLED MOGUĆIH UTJECAJA RAZVOJNE STRATEGIJE NA OKOLIŠ.....	14
7. MJERE ZAŠTITE I SMJERNICE ZA POBOLJŠANJE STANJA OKOLIŠA.....	26
8. MJERE PRAĆENJA OKOLIŠA	30
9. ZAKLJUČAK.....	32

1. UVOD

Strateška procjena (u daljnjem tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju u najranijoj fazi, vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi, koji mogu nastati provedbom Master plana turizma Šibensko-kninske županije do 2020. godine. (u daljnjem tekstu: Master plan). Temeljem Rješenja Ministarstva zaštite okoliša i energetike, u okviru postupka nije potrebno provesti postupak Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (Klasa: UP/I-612-07/16-71/198; Ur. broj: 517-07-2-1-1-15-4 od 28. prosinca 2016. god.). Postupak SPUO uključuje određivanje sadržaja strateške studije, izradu strateške studije i ocjenu cjelovitosti i stručne utemeljenosti strateške studije, postupak davanja mišljenja povjerenstva, postupak davanja mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima te mišljenja tijela jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i drugih tijela, informiranje i sudjelovanje javnosti, postupak davanja mišljenja ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša te postupak izvješćivanja nakon donošenja Master plana.

Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz Master plan i obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Strateškom studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi, koji mogu nastati provedbom Master plana, uzimajući u obzir njegove ciljeve, mjere i prostorni obuhvat. Namjera je osigurati da posljedice po okoliš i društvo provedbe Master plana budu ocijenjene za vrijeme njihove pripreme, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak donošenja. Postupak provedbe SPUO osigurava sudjelovanje i informiranje svih dionika i javnosti. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Strateškom studijom predlažu se mjere kojima bi se identificirani vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi mogli pravovremeno spriječiti, smanjiti i/ili ublažiti, te smjernice primjenom kojih se pridonosi poboljšanju postojećeg stanja u okolišu. Propisuju se i mjere za praćenje stvarnih utjecaja provedbe Master plana, s ciljem potvrde njegove pravilne provedbe u odnosu na ciljeve zaštite okoliša.

Izrađivač Master plana turizma Šibensko-kninske županije do 2020. godine je konzorcij Urbanex d.o.o. i Krutak d.o.o, dok postupak strateške procjene provodi Upravni odjel za gospodarstvo Šibensko-kninske županije. Izrađivač Strateške studije je Eko Invest d.o.o. iz Zagreba koji posjeduje Rješenje MZOIP-a o suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i izradu strateških studija.

Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15) i *Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije plana i programa na okoliš* (NN 3/17). Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja Master plana turizma Šibensko-kninske županije na okoliš donesena je 19. srpnja 2016. god. (Klasa: 351-04/16-01/, Urbroj: 2182/1-06-16-1. Odlukom je određen redoslijed radnji koje će se provesti u sklopu postupka.

Tijekom postupka određivanja sadržaja strateške studije zatražena su mišljenja tijela o sadržaju Strateške studije na osnovu kojih je određen sadržaj Studije i donesena Odluka o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Master plana turizma Šibensko-kninske županije do 2020. 31. kolovoza 2016. god. (Klasa: 351-04/16-01/1; Ur. broj: 2182/1-09-16-21). Svrha provođenja ovog koraka u postupku procjene je na vrijeme identificirati interakcije između predloženog razvoja turizma i okolišnih, gospodarskih i društvenih elemenata održivog razvoja. Postupkom se dakle osigurava da se strateška procjena fokusira na pitanja od stvarne važnosti za sektor turizma, sustav odlučivanja i interesa dionika. Konačni sadržaj strateške studije prati obavezan sadržaj propisan

Prilogom I. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17) te uključuje mišljenja javnopravnih tijela o istome. Javnost je o postupku određivanja sadržaja informirana Informacijom o izradi i određivanju sadržaja strateške studije utjecaja na okoliš Master plana turizma Šibensko-kninske županije do 2020. godine, koja je objavljena na internetskim stranicama Šibensko-kninske županije (Klasa: 351-04/16-01/1; Ur. broj: 2182/1-09-16-2 19. srpnja 2016. god.). Mišljenja o sadržaju strateške studije s komentarima izrađivača Strateške studije tablično su prikazani u Prilogu 8. Studije. Obuhvat Master plana odnosi se na cijelo administrativno područje Šibensko-kninske županije.

2. KRATKI PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA MASTER PLANA TURIZMA ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE

Master plan turizma ima zadaću odrediti okvire i ciljeve razvoja turističkog gospodarstva, uz definiranje cjelokupne turističke ponude i proizvoda koji će donijeti uspjeh cijeloj zajednici. Master plan pritom uzima u obzir sve vidljivije globalne promjene u turizmu, demografska kretanja na području Županije, modalitete putovanja, te razvoj informacijskih tehnologija kako bi se maksimalno doprinijelo diversifikaciji ponuđenog turističkog proizvoda i na taj način omogućilo konkuriranje na mediteranskim tržištima.

Vizija razvoja odvijat će se uzimajući u obzir kritične točke utvrđene opsežnom analizom stanja, kao i prisutne globalne trendove.

Izrada dokumenta, kao i sama struktura podijeljena je u tri faze, uz dodatak marketinškog plana kao provedbenu pomoć:

- Analiza stanja – pregled postojećeg stanja
- Strategija turističkog razvoja;
- Akcijski plan: Implementacijske aktivnosti – način postizanja intervencija koje su identificirane u strategiji
- Marketinški plan.

Sukladno navedenom, definirani su sljedeći osnovni ciljevi izrade Master plana turizma Šibensko-kninske županije:

- Kvalitetna valorizacija turističkih resursa te prirodnih i sociokulturnih atrakcija na području Šibensko-kninske županije.
- Tržišno repozicioniranje Šibensko-kninske županije u turističkom kontekstu u usporedbi s ostalim obalnim županijama Republike Hrvatske te u usporedbi s ostalim mediteranskim područjima.
- Kreiranje prepoznatljivih turističkih proizvoda i usluga, svojstvenih Šibensko-kninskoj županiji, te razvoj proizvoda i usluga kao rezultata diversifikacije sadašnje ponude.
- Postavljanje temelja održivog razvoja u turističkim razvojno-strateškim investicijama (projekti s glavnim elementima energetske učinkovitosti, upotrebe OIE, očuvanja prirodne i kulturne baštine).

- Razvoj Master plana kao centralnog razvojnog dokumenta u turizmu na području Šibensko-kninske županije kroz jasno definiranu viziju, osiguranje konsenzusa između privatnog i javnog sektora s uspostavljenim funkcionalnim modalitetima suradnje.

Opći cilj Master plana turizma Šibensko-kninske županije je prvenstveno osigurati prepoznatljivost regije Šibenik - Dalmacija u okviru Dalmacije na globalnom turističkom tržištu povećavajući kompetitivnost kompletnog turističkog sustava. Temeljem ovakvog cilja, stvorena je vizija turističkog razvoja kao

Šibenik –Dalmacija prepoznatljiva je, konkurentna i atraktivna turistička destinacija koja svoju cjelogodišnju ponudu temelji na raznovrsnim autentičnim turističkim proizvodima utemeljenim na bogatoj prirodnoj i kulturnoj baštini kojom obzirno i održivo gospodari.

Kako bi se lokalne posebnosti uspjele etablirati pod zajedničkim regionalnim identitetom, a istodobno stvorila bogata i raznolika turistička ponuda, usvojen je pristup osnivanju pet turističkih klastera prema specifičnostima pojedinih regija županije. Sukladno analizama klasterskog pristupa, smatra se da će temeljenje turističke ponude unaprijediti razvoj i odgovoriti na zahtjeve tržišta. Predloženi su sljedeći klasteri:

- Šibensko-skradinski klaster;
- Zapadni klaster;
- Južni klaster;
- Šibensko-kninsko zaleđe;
- Šibenski otoci.

U svrhu što kvalitetnijeg i uspješnijeg turističkog razvoja na temelju razvojnih mogućnosti pojedinih turističkih klastera, kreirani su turistički proizvodi prema turističkim resursnim i atrakcijskim osnovama, turističkim kretanjima, tržišnoj spremnosti za pojedini turistički proizvod te horizontalnom načelu održivog razvoja. Za svaki turistički proizvod razvijen je operativni program razvoja proizvoda koji predlaže mjere i aktivnosti za pojedine segmente razvoja proizvoda. Operativni programi predstavljaju transverzalni način objedinjavanja tematskih aktivnosti u svrhu jednostavnijeg i jasnijeg smjera razvoja pojedinih turističkih proizvoda, te već čine sastavni dio strateškog okvira. Definirani su sljedeći turistički proizvodi:

1. Sunce i more	12. Ekskurzije
2. Ekoture	13. Zdravstveni turizam
3. Kulturne ture	14. Promatranje ptica
4. Nautičko iskustvo	15. Planinski turizam
5. Cikloture	16. Safari
6. Agroturizam	17. MICE turizam
7. Okusi Dalmacije	18. Vjerski turizam
8. Kamping turizam	19. Festivali
9. Otočno iskustvo	20. Luksuzni turizam
10. Avanturizam	21. Lovni turizam
11. Robinzonsko iskustvo	

Uz samostalne turističke proizvode Master plan predlaže i dopunske proizvode koji nemaju snagu samostalno privući posjetitelje, ali mogu obogatiti ponudu turističkih aktivnosti in situ i modularno se

kombinirati s drugim turističkim proizvodima, a za koje su također razvijeni operativni programi razvoja.

Analizom razvojnih potreba i potencijala u turizmu Šibensko-kninske županije utvrđeni su prijedlozi za glavne oblike turizma s razvojnim potencijalom kao i prijedlogom turističkog upravljanja prostorom i turističkom ponudom kroz klastere. Navedeni prijedlozi i analiza stanja glavni su ulazni podaci za formiranje strategije turističkog razvoja.

Definirane su tri tematske osi:

- Ruralni i ekoturizam: temelji se na očuvanim prirodnim i ruralnim turističkim resursima, a koji se mogu dopunjavati kulturno-povijesnim sadržajima.
- Kulturni i gradski turizam: može se temeljiti na novim kulturnim atrakcijama, urbanoj obnovi, razvoju kulturnih događaja ili stvaranju tematskih cjelina. Glavni proizvod kulturnog turizma su kulturne ture koje objedinjuju lokalitete različite tematike, a identificiran je dostatan prostor za razvoj istih.
- Ostali selektivni oblici turizma: uključuju tradicionalni ljetni odmorišni turizam, vjerski turizam, zdravstveni turizam, no i MICE industrija, luksuzni i tranzitni turizam.

Razvojna vizija i prijedlozi turističke ponude i turističkog upravljanja formulirani su kao razvojni ciljevi koji su, naknadno detaljnije razrađeni kroz prioritete turističkog razvoja, te konkretne mjere i aktivnosti koje će doprinijeti ostvarenju definirane vizije.

Sukladno viziji razvoja turizma u Šibensko-kninskoj županiji do 2020. godine i rezultatima analize stanja, definirano je pet ciljeva turističkog razvoja:

1. Razvoj inovativnih turističkih proizvoda i održivo gospodarenje turističkim resursima
2. Integrirani razvoj turističke infrastrukture i povezanih usluga
3. Stvaranje povoljnih uvjeta za konsolidaciju i razvoj poduzetništva, za razvoj novih poduzetničkih inicijativa i poboljšanja investicijskih uvjeta u sektoru turizma
4. Osiguravanje prepoznatljivosti regije Šibenik - Dalmacija, širenje na referentna turistička tržišta i usvajanje strategije za prepoznavanje različitih segmenata turističke ponude
5. Povećanje efikasnosti i kompetitivnosti upravljanja i organizacije turističkog sustava regije

Kako bi se ostvarile definirane razvojne potrebe i potencijali kroz jasan strateški okvir, Master plan definira i takozvana horizontalna razvojna načela koje predstavljaju dugoročne razvojne odrednice, temeljem cjelovite analize stanja.

Utvrđena horizontalna načela su kojima svi strateški ciljevi moraju odgovarati su kako slijedi:

- razvoj cjelogodišnje turističke ponude kroz selektivne oblike turizma;
- teritorijalno cjelovit turistički razvoj županije uz prepoznavanje lokalnih specifičnosti;
- lokalna prepoznatljivost temeljena na klsterskom pristupu; te
- povećanje broja turista motiviranih aktivnim odmorom.

Master plan ima dvojaki karakter, s jedne strane utvrđuje općenito strateško usmjerenje razvoja sektora turizma kroz razvoj turističkih proizvoda, sektorsko i međusektorsko povezivanje i poticanje poduzetništva, brendiranje regije, te moderniziranje i unaprjeđenje kompetitivnosti organizacije sektora, kao i s druge realizaciju konkretnih intervencija za ostvarivanje njegovih ciljeva, koji se većinom odnosi na infrastrukturne zahvate.

Strateški okvir prikazan je u tablici ispod (**Error! Reference source not found.**).

Tablica 1. Strateški okvir Master plana turizma

VIZIJA				
<i>Šibenik –Dalmacija prepoznatljiva je, konkurentna i atraktivna turistička destinacija koja svoju cjelogodišnju ponudu temelji na raznovrsnim autentičnim turističkim proizvodima utemeljenim na bogatoj prirodnoj i kulturnoj baštini kojom obzirno i održivo gospodari.</i>				
CILJ 1	CILJ 2	CILJ 3	CILJ 4	CILJ 5
Razvoj inovativnih turističkih proizvoda i održivo gospodarenje turističkim resursima	Integrirani razvoj turističke infrastrukture i povezanih usluga	Stvaranje povoljnih uvjeta za konsolidaciju i razvoj poduzetništva, za razvoj novih poduzetničkih inicijativa i poboljšanja investicijskih uvjeta u sektoru turizma	Osiguravanje prepoznatljivosti regije Šibenik - Dalmacija, širenje na referentna turistička tržišta i usvajanje strategije za prepoznavanje različitih segmenata turističke ponude	Povećanje efikasnosti i kompetitivnosti upravljanja i organizacije turističkog sustava regije
PRIORITET 1.1. Inventarizacija i evaluacija turističkih resursa	PRIORITET 2.1 Unaprjeđenje kvalitete smještajnih objekata i razvoj novih smještajnih kapaciteta	PRIORITET 3.1 Podrška konkurentnosti turističkih zona	PRIORITET 4.1 Unaprjeđenje jedinstvenog turističkog identiteta destinacije	PRIORITET 5.1 Razvoj županijskog sustava upravljanja turizmom
PRIORITET 1.2 Razvoj inovativnih turističkih proizvoda	PRIORITET 2.2 Usklađivanje smještajnih kapaciteta s turističkim proizvodima i doprinos razvoju identiteta destinacije	PRIORITET 3.2 Unaprjeđenje poslovanja u turizmu	PRIORITET 4.2 Nastup na turističkom tržištu	PRIORITET 5.2 Razvoj ljudskih resursa
PRIORITET 1.3 Razvoj prezentacije i interpretacije turističkih atrakcija u okviru pojedinih turističkih proizvoda	PRIORITET 2.3 Unaprjeđenje kvalitete ugostiteljskih objekata i razvoj nove ponude	PRIORITET 3.3 Razvoj turističke ponude kroz jačanje poslovanja	PRIORITET 4.3 Promocija destinacije i turističkih proizvoda	PRIORITET 5.3 Upravljanje turističkom infrastrukturom i gradnjom
PRIORITET 1.4 Zaštita, očuvanje i obnova turističkih	PRIORITET 2.4 Usklađivanje ugostiteljske ponude turističkim	PRIORITET 3.4 Razvoj međusektorske suradnje i	PRIORITET 4.4 Promocija i brendiranje	PRIORITET 5.4 Upravljanje kvalitetom i turističkim

resursa i atrakcija	proizvodima i doprinos razvoju identiteta destinacije	povezivanja	turističkih atrakcija	doživljajem
PRIORITET 1.5 Podrška uređenju, očuvanju i unaprjeđenju neizravnih turističkih resursa i paraatrakcija	PRIORITET 2.5 Razvoj infrastrukture prilagođene turističkim proizvodima	PRIORITET 3.5 Privlačenje investicija	PRIORITET 4.5 Promocija i brendiranje turističke infrastrukture	PRIORITET 5.5 Sustav upravljanja turističkim resursima i atrakcijama
	PRIORITET 2.6 Razvoj infrastrukture dodatnih sadržaja			PRIORITET 5.6 Kvaliteta i standardizacija turističkih usluga
	PRIORITET 2.7 Razvoj sustava koji doprinosi efikasnoj i održivoj mobilnosti turista			PRIORITET 5.7 Turistička podrška posjetiteljima u destinaciji
	PRIORITET 2.8 Razvoj praksi za održivo gospodarenje komunalnim resursima			PRIORITET 5.8 Razvoj jedinstvenog geoinformacijskog sustava
	PRIORITET 2.9 Kvaliteta i standardizacija turističke infrastrukture			
	PRIORITET 2.10 Prilagodba turističke infrastrukture osobama s posebnim potrebama			

3. ODNOS MASTER PLANA S DRUGIM ODGOVARAJUĆIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA

Sukladno odredbama *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13 i 78/15), Uredbi o procjeni utjecaja na okoliš (NN 61/14, 3/17), Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17), Strateška studija procjenjuje i usklađenost Master plana s ostalim relevantnim planovima, programima i strategijama, te način na koji su ciljevi zaštite i očuvanja okoliša i prirode uzeti u obzir pri izradi Master plana. U tu svrhu, i svrhu određivanja ciljeva zaštite okoliša strateške procjene, analizirani su dokumenti navedeni u nastavku, dok je sama analiza prikazana u PRILOGU 1. Studije.

Popis analiziranih dokumenata:

- Strategija regionalnog razvoja do kraja 2020. godine
- Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012.-2020.
- Nacionalna strategija i plan djelovanja na okoliš (NSPDO) (NN 46/02)
- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.
- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske, 2009.
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (konačan prijedlog, u proceduri donošenja)
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske i Izmjena i dopuna Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, 2005 – 2025.
- Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2017.-2022. godine
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine
- Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009.-2019.
- Strateški plan Ministarstva turizma za razdoblje 2017.-2019. godine
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine
- Program ruralnog razvoja 2014. – 2020.
- Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.–2015.
- Strategija upravljanja vodama, 2009.
- Plan upravljanja vodnim područjima 2016-2021.
- Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje 2014. – 2023.
- Plan zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. Do 2017. godine
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Šibensko-kninske županije 2014.-2020.
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Šibensko-kninske županije 2014.-2020.
- Županijska razvojna strategija Šibensko-kninske županije 2011—2013.
- Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske, 2013.
- Plan upravljanja NP Kornati 2014.- 2020.
- Plan upravljanja NP Krka, 2011.
- Strategija razvoja održivog turizma na širem području NP Kornati, 2015.

4. PODACI O POSTOJEĆEM STANJU OKOLIŠA NA PODRUČJU OBUHVATA MASTER PLANA

Sukladno odredbama *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13 i 78/15), Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 3/17), kao i dospjelim mišljenjima nadležnih tijela, Strateškom studijom izvršena je detaljna analiza postojećih podataka oko okolišu, za sve sastavnice okoliša i okolišna opterećenja, utvrđeni su trendovi i buduće stanje okoliša, u sklopu poglavlja 4. Strateške studije. Analizirano je zdravlje ljudi s aspekata opsega i dostupnosti trenutnog medicinskog sustava, kvalitete voda za piće i mora na plažama, te buke, svjetlosnog onečišćenja i neionizirajućeg zračenja. Strateška je studija nadalje posebnu pažnju posvetila socio-ekonomskoj analizi, s naglaskom na prirodna kretanja i dobnu strukturu stanovništva, kao i socio-ekonomske pokazatelje.

Postojeći okolišni problemi identificirani analizama uključujući klasificirana sva stanja koja nisu pokazivala značajnije pozitivne trendove u postizanju dobre kvalitete određene sastavnice prikazani su u poglavlju 6. Strateške studije, odnosno u tablici niže (Tablica 1).

Tablica 1. Utvrđeni postojeći okolišni problemi na području Šibensko-kninske županije važni za provođenje Master plana

Sastavnice okoliša	Opis problema	Područje
Zdravlje ljudi	-buka od kopnenog i pomorskog prometa, te djelatnosti vezanih uz turizam, posebice noću	Obalni pojas
	-loša zdravstvena ispravnost vode na izvorištima zbog niske priključenosti na sustav javne odvodnje	Zaleđe
Klima i klimatske promjene	- produljenje i intenziviranje sušnih razdoblja što dovodi do nedostatka vode, pogotovo u ljetnim mjesecima	Županija
	- povećanje učestalosti šumskih požara	Zaleđe
	- poplave uzrokovane podizanjem razine mora i ekstremnim vremenskim uvjetima što može utjecati na ljudske djelatnosti, sigurnost i zdravlje ljudi, te stabilnost obalnih građevina	Obalni pojas i otoci
Tlo	- povećavanje površine građevinskog područja naselja sa svrhom proširenja opsega stambenih jedinica za stalno i povremeno stanovanje	Obalni pojas
	- sukcesijsko obrastanje poljoprivrednih površina i pašnjaka uslijed depopulacije ruralnih dijelova i napuštanja primarnih djelatnosti	Zaleđe
	- minske sumnjive površine koje sprječavaju privođenje zemljišta namjeni i obavljanje djelatnosti, te ograničavaju kretanje kako turista tako i lokalnog stanovništva	Zaleđe
Vode i vodna tijela	-niska izgrađenost i priključenost na sustav javne odvodnje, gdje se otpadne vode nekontrolirano ispuštaju direktno u recipijent	Zaleđe
	- sezonski nedostatak vode za vodoopskrbu u ljetnim mjesecima, te nedostatak zamjenskog zahvata na drugim vodama zbog čega je sustav vodoopskrbe vrlo ranjiv	Županija
	- povećanje pritisaka na vodne resurse uslijed povećane izgradnje stanova za stalno i povremeno stanovanje, turističkih zona i rekreacijskih zona,	Obalni pojas

Sastavnice okoliša	Opis problema	Područje
	osobito golf terena	
More	-- onečišćenje priobalnog mora zbog intenzivnog nautičkog turizma te oštećenje bentoskih zajednica nekontroliranim sidrenjem	Obalni pojas
Bioraznolikost i Zaštićena područja	- pritisak velikog broja posjetitelja u ljetnom razdoblju na najatraktivnije područja prirode: otpad, otpadne vode, uznemiravanje faune, oštećivanje flore	Obalni pojas i otoci; NP Krka i NP Kornati
	- urbanizacija, loša planska i bespravna izgradnja, uzrokuju prenamjenu i ireverzibilni gubitak staništa te degradacija okolnog područja	Obalno područje
	- širenje invazivnih vrsta (rod <i>Caulerpa</i>) unutar akvatorija uslijed nepropisnog i nekontroliranog sidrenja	Morsko područje
Šume	-gubitak šumskih površina uslijed urbanizacije u obalnom području	Županija
	- porast broja požara uslijed depopulacije i neodržavanja u zaobalnom području, te povećanog prometa turista	
Kulturno-povijesna baština	-Povećanje broja napuštenih i povremeno naseljenih stanova u zaštićenim cjelinama, tj. smanjenje stalnog stanovništva, te svih komercijalnih i javno-upravnih aktivnosti uslijed pritiska stranog kapitala i intenzivnog turističkog korištenja	Županija, grad Šibenik
	-Intenzivan gubitak povijesnih obilježja i izvorne strukture uslijed litoralizacije i bespravne gradnje	Obalno područje
	-Gubitak osnovne funkcije (stočarstvo, poljoprivreda, ribarstvo i sl.) uslijed slabe razvijenost primarnog gospodarstvenog sektora	Otoci, Zaleđe
	-nepostojanje modela upravljanja kulturnom baštinom	Županija
Krajobraz	-novom lošom planskom i neplanskom gradnjom privatnih smještajnih objekata narušena je fizionomija tradicionalnih naselja,	Županija
	-pritisci i narušavanje područja iznimne krajobrazne vrijednosti zbog najveće koncentracije turističke infrastrukture i smještajnih objekata	Županija
	-narušavanje krajobrazne slike uslijed litoralizacije , pri čemu se uzurpiraju prirodna, krajobrazno vrijedna obalna područja, te gradnjom marina, posebice suhih marina	Obalno područje, Otoci
	-depopulacija uzrokuje propadanje vrijednih primjeraka tradicijske kamene arhitekture i gubitak vrijednih kulturnih krajobraza	Otoci, Zaleđe
	-degradacija krajobraznih struktura zbog sukcesije i neodržavanja, te požara	Otoci, Zaleđe
	-svjetlosno onečišćenje	Obalno područje
Opterećenja okoliša	Opis problema	Područje

Sastavnice okoliša	Opis problema	Područje
Otpad	-nedovoljno uspostavljen sustav odvojenog prikupljanja otpada	Zaleđe
	-nepostojanje sustava gospodarenja morskim otpadom	Otoci
	-veliko povećanje pritiska na sustav gospodarenja u ljetnim mjesecima	Obalni pojas
Promet	-zastarjela neelektrificirana željeznica koja nepovoljno utječe na okoliš emisijom štetnih plinova i čestica iz dizelskih motora -sustavno povećanje registriranih osobnih vozila što utječe na povećanje emisija za zrak, vode i tla, buku i otpad, kao i potrošnju neobnovljivih izvora energije -nedovoljno uspostavljen intermodalni sustav javnog prijevoza sa zastarjelim voznim parkom -nedovoljna povezanost turističkih atrakcija javnim prijevozom, uslijed čega se povećava pritisak od prometovanja osobnim automobilima	Županija
	-povećanje pomorskog prometa i nautičkog turizma negativno utječe na morski okoliš i onečišćenje mora s kopna i s brodova	Obalno područje

Bez provedbe Master plana, vjerojatno je da će turizam na području Županije nastavljati razvijati prema trenutnim trendovima obilježenima prosječnim godišnjim povećanjem broja dolazaka turista od 4,3 %, te broja noćenja od 3,3 %. Brojevi posjetitelja i noćenja na području županije karakterizira izrazita sezonalnost, te je vjerojatno da se bez provedbe Master plana prednosti Županije kao turističke destinacije neće dovoljno promovirati, što će se odraziti na ograničavanje turističke sezone na ljetne mjeseci i nedostatan razvoj potencijal područja kao popularnog posjetiteljskog odredišta.

Sagledavanje mogućeg razvoja okoliša bez provedbe Master plana prvenstveno utječe na razumijevanje njegovog doprinosa zaštiti okoliša u odnosu na postojeću situaciju. Analiza mogućeg razvoja okoliša temelji se na pretpostavkama da su promjene u okolišu neizbježne uslijed prirodnih procesa, te kontinuiranih ljudskih aktivnosti koje nisu direktno vezane uz provedbu Master plana, a koje su regulirane i drugim aktima i instrumentima. Izostanak aktivnosti planiranih Master planom u tom smislu prvenstveno će se odraziti smanjenim fokusom na ruralna područja, odnosno usporenim razvojem ruralnog turizma i provedbom pasivnih aktivnosti. Izostatak će promidžba kulturne i prirodne baštine ruralnih krajeva, kao i ulaganja u avanturističke i sportske proizvode. Međutim, analizom je također uzeto u obzir da na okoliš područja Županije također djeluje i niz drugih sektorskih strategija i planova planiranih nacionalnim ili regionalnim politikama, a koji su tematski ili dijelovima povezani s Master planom, iz kojeg razloga imaju slično ili kompatibilno djelovanje, a nastavili bi se provoditi neovisno o Master planu, poput izgradnje komunalne infrastrukture.

Rezultati analize prikazani su u poglavlju 4.2 Strateške studije, te se temelje na ustanovljenim trendovima razvoja stanja pojedinih sastavnica okoliša tijekom dužeg vremenskog razdoblja koji su, kao i stručnoj procjeni potencijalnih efekata ne provođenja Master plana.

5. VARIJANTNA RJEŠENJA

Strateška procjena utjecaja Master plana predviđa i razmatranje varijanti i obrazlaganje za okoliš najpovoljnije. Analizom varijanti osigurava se odabir za okoliš najpovoljnija varijante kojom se uzimaju u obzir ciljevi zaštite okoliša, a u svrhu poboljšanja okolišnog stanja Šibensko-kninske županije te generalnog utjecaja Master plana na okoliš. Pri razradi varijanti, u obzir su se uzimali i sljedeći faktori:

- Uvažavanje ciljeva i načela nacionalnih i županijskih strategija i politika;
- Uvažavanje prostorno-planskih odrednica za koji dokument je provedena strateška procjena utjecaja na okoliš i glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu;
- Uključivanje projekata od strateške važnosti za županiju ili pojedine jedinice lokalne samouprave, a za koje se ostvaruju financiranja iz europskih fondova;
- Relativno kratko plansko razdoblje do kraja 2020. godine.

Zbog gore navedenih ograničenja, osnova za procjenu varijanti predstavljala je realizacija Master plana u odnosu na prostor županije tijekom istog planskog perioda. Glavni cilj usporedbi varijanti je dobiti uvid u kvantitetu i vrstu utjecaja koje bi obje varijante generirale na iste ciljeve zaštite okoliša. Pri analizi utjecaja na okoliš, u obzir su se razmatrale:

1. Varijanta 1 - uzima u obzir ispunjenje strateških ciljeva na čitavom teritoriju županije kao na jedinstvenoj planskoj jedinici, pri čemu se razvoj turizma ne bi prilagođavao lokalnim uvjetima i predispozicijama pojedinih područja. Uzimajući u obzir plansko razdoblje, procjenjuje se da bi najveća realizacija bila u najrazvijenijem području županije gdje već postoje uvjeti za daljnji razvoj.
2. Varijanta 2 – uzima u obzir ostvarenje ciljeva Master plana, ali prema definiranoj prostornoj diferencijaciji teritorija organiziranoj u klustere. Klasteri su grupirani s obzirom na srodne gospodarske i okolišne karakteristike, te je primjenom decentraliziranog pristupa za svaki od njih planiran razvoj specifične turističke ponude primjerene uvjetima. Navedeni proizvodi se nadalje formiraju i plasiraju prema utvrđenoj prioritetnosti, čime se brže ostvaruje kompetitivnost regije. Raspodjelom teritorija u klustere osigurava se brži turistički razvoj zaobalja, uz rasterećenje trenutno najopterećenijih područja i resursa koji predstavljaju kupališni turizam.

Mjere dviju varijanti preliminarno su testirane naspram određenih ciljeva zaštite okoliša, čime se dobio uvid u razlike u posljedicama po okoliš koje bi provedba svake od njih ostavila. Povoljnija varijanta bila je zatim predmet daljnje procjene i analize, kako bi se omogućilo dublje razumijevanje potencijalnih kumulativnih učinaka, te određivanje mogućih mjera za sprječavanje, smanjenje i ublažavanje potencijalnih negativnih utjecaja njene provedbe, kao i mjera praćenja stanja okoliša.

Iako Varijanta 1 i Varijanta 2 pretpostavljaju provedbu istih ciljeva, prioriteta i mjera, prioritizacijom ostvarenja mjera prilagođenih klusterskom pristupu osigurava se potrebno rasterećenje priobalnog područja u korist zaobalja, zbog čega je utvrđeno da je Varijanta 2 preferirana varijanta sa stajališta zaštite okoliša i prirode. Prikaz analize utjecaja razmatranih varijanti na ciljeve zaštite okoliša prikazan je u tablici 41. Strateške studije.

6. PREGLED MOGUĆIH UTJECAJA RAZVOJNE STRATEGIJE NA OKOLIŠ

Ciljevi zaštite okoliša izražavaju željeni smjer promjene stanja, te se formiraju za svaku sastavnicu u odnosu na lokalne posebitosti i probleme. Oni predstavljaju osnovu za testiranje učinaka Master plana na okoliš, tj. analizom se promatra da li ciljevi Master plana doprinose postizanju odabranih ciljeva zaštite okoliša ili ne.

Ciljevi zaštite okoliša (**Error! Reference source not found.** Studije) određeni za stratešku procjenu izvedeni su iz dokumenata zaštite okoliša utvrđenih kroz dokumente na međunarodnoj razini, razini Europske unije, nacionalnoj i županijskoj razini, te iz pregleda postojećeg stanja i okolišnih problema identificiranih od ovlaštenika. Na temelju postojećih problema i njihovih vjerojatnih uzroka utvrđeni su i konkretni podciljevi. Kroz provedbu Master plana potrebno je djelovati upravo na postizanje podciljeva kako bi se smanjili negativni utjecaji na okoliš. Na temelju njih određeni su i indikatori zaštite okoliša, tj. kriteriji kojima se prati postizanje ciljeva i utjecaj plana na razvoj okoliša.

Tablica 2. Utvrđeni ciljevi zaštite okoliša strateške procjene

Ciljevi	Podciljevi	Sastavnica okoliša/ Opterećenja okoliša	Indikator
Poboljšanje stanja voda i vodnih tijela	Poboljšanje fizikalno-kemijskih svojstava (BPK5, Ukupni dušik, Ukupni fosfor), te s njima povezanih bioloških elemenata kakvoće	Vode Zdravlje ljudi Bioraznolikost	-Ocjena stanja vodnih tijela -Količina pročišćenih otpadnih voda -Priključenost stanovništva na javnu odvodnju
Održivo korištenje vodnih resursa	Održivo korištenje pitke vode Povećani stupanj uporabe recikliranih otpadnih voda	Voda Klima i klimatske promjene	- Potrošnja pitke vode
Smanjenje onečišćenja mora	-Smanjenje otpada u moru - Povećana priključenost na sustave pročišćavanja javne odvodnje - Uspostava sustavnog nadzora nad izvorima onečišćavanja voda i mogućim iznenadnim zagađenjima	More Vode i vodna tijela Zdravlje ljudi Bioraznolikost Gospodarenje otpadom	-kakvoća mora za kupanje -iznenadna onečišćenja mora
Zaštita šuma	Očuvanje cjelovitosti šumskih ekosustava i staništa Smanjenje prenamjene uslijed litoralizacije, izgradnje rekreacijskih zona i krčenja	Šume Bioraznolikost Tlo Zrak	-Smanjenje površine osnovne namjene šuma i šumskog zemljišta -Broj požara i

	za intenzivnu poljoprivredu Zaštita od požara	Klima i klimatske promjene	opožarenih šumskih površina
Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Kontrola pritiska turizma na bioraznolikost i zaštićena područja	Bioraznolikost Šume Krajobraz Vode More	-broj izrađenih i/ili nadopunjenih planova i strategija za upravljanje parkovima, krajobrazima, staništima i sl.
Očuvanje reprezentativnih primjeraka graditeljske baštine	-racionalno korištenje i oblikovanje prostora -Očuvanje osnovnih aktivnosti i funkcija naselja -Zadržavanje autohtonog stanovništva	Kulturno-povijesna baština Krajobraz	-broj ugroženih primjeraka kulturne baštine -broj posjetitelja arheološkim i povijesnim lokalitetima -broj obnovljenih zgrada
Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora	-Zaštita prirodnih obalnih područja i plaža od litoralizacije -Zaštita kultiviranih krajobraza	Krajobraz Biološka raznolikost	Planirana izgradnja na obali Udio ruralnog stanovništva aktivnog u primarnom sektoru
Povećanje kapaciteta gospodarenja otpadom	-uspostava sustava gospodarenja morskim otpadom	Gospodarenje otpadom More Bioraznolikost	-prikupljeni morski otpad
Poboljšanje strukture ekonomski aktivnog stanovništva	- Povećanje broja zaposlenih i stope zaposlenosti stanovništva u Županiji - Povećanje udjela turističkih djelatnosti (smještaj te priprema i usluživanje hrane) u BDP-u Županije - Povećanje broja i udjela zaposlenih u tercijarnom sektoru djelatnosti (ugostiteljstvo i turizam) na području zaleđa Županije	Stanovništvo	– podaci o broju zaposlenih i stopi zaposlenosti stanovništva Županije – podatak o udjelu turističkih djelatnosti u BDP-u Županije – podaci o broju i udjelu zaposlenih u tercijarnom sektoru djelatnosti (segment djelatnosti pružanja smještaja te pripreme

			i usluživanja hrane)
Poboljšanje životnog standarda stanovništva	<ul style="list-style-type: none"> - Povećanje prosječnog dohotka te prosječnih izvornih prihoda administrativno-teritorijalnih jedinica po stanovniku u zaleđu Županije - Opremanje naselja slabijeg centraliteta s područja zaleđa i otoka dodatnim centralnim funkcijama (podizanje stupnja centraliteta) 	Stanovništvo (životni standard)	<ul style="list-style-type: none"> – podaci o iznosu prosječnog dohotka te prosječnih izvornih prihoda po stanovniku u administrativno-teritorijalnim jedinicama zaleđa Županije – podaci o broju i vrsti centralnih funkcija u naseljima na području zaleđa i otoka Županije

Kako je prethodno navedeno, Master plan svoj smjer postizanja vizije ostvaruje putem utvrđenih strateških ciljeva i prioriteta, te su za njih utvrđeni pokazatelji željenih razvojnih postignuća. Master plan nadalje utvrđuje i mjere za postizanje ciljeva, kao i detaljnije aktivnosti, međutim za njih nisu utvrđene početne i ciljane vrijednosti. Iz tog je razloga analiza utjecaja Master plana fokusirana prvenstveno na ciljeve i prioritete kao najspecifičnije faktore strateškog razvojnog usmjerenja, i to u odnosu na opterećenja okoliša iščitana preko početnih i ciljanih vrijednosti kroz planski period, ali uzimajući u obzir mjere i aktivnosti integrirane u pojedini prioritet, kao i opise i opravdanja istih dane kroz Master plan.

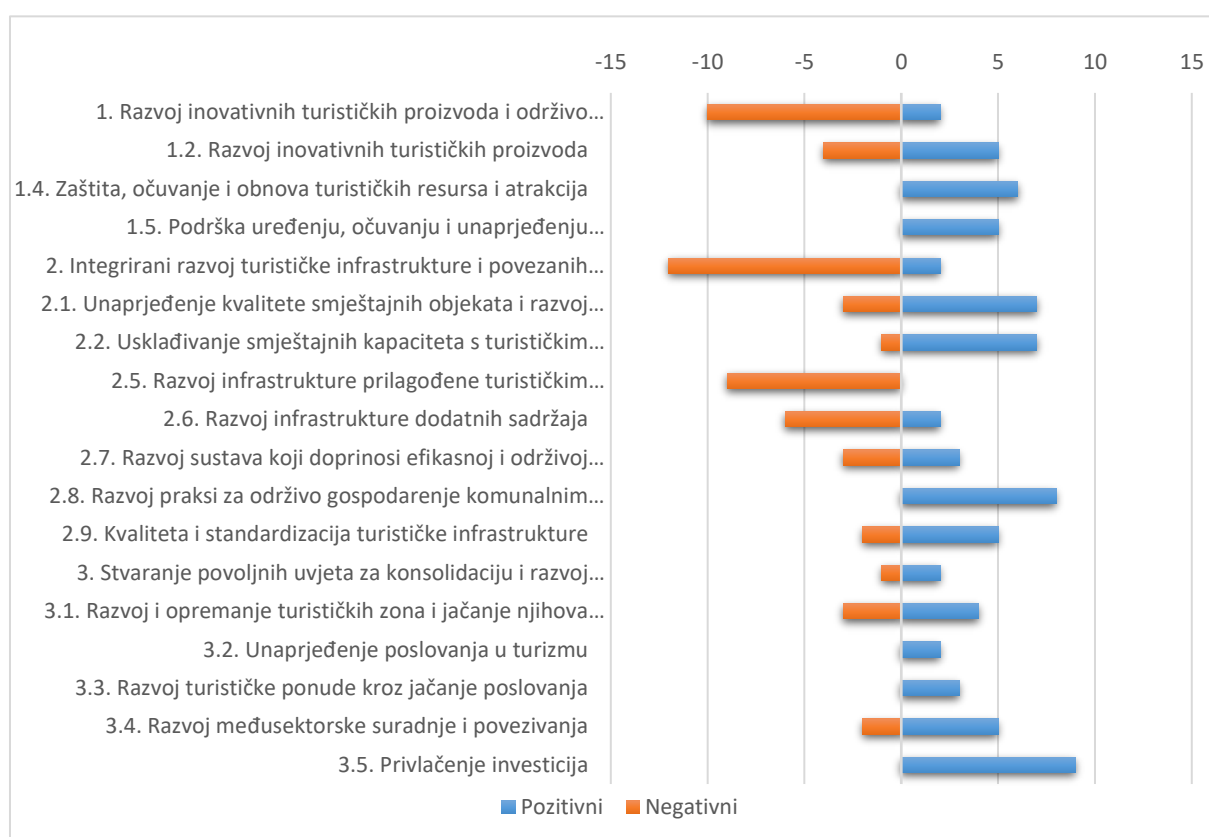
Procjena vjerojatnih značajnih učinaka provedbe Master plana na okoliš provedena je u skladu s metodologijom najbolje prakse¹. Korištena metodologija opće je prihvaćena, a temelji se na identifikaciji utjecaja kroz matricu, suprotstavljajući ciljeve, prioritete i pokazatelje Master plana (u redovima) ranije utvrđenim ciljevima zaštite okoliša strateške procjene (u stupcima). Analitička matrica prikazana je u: **Error! Reference source not found.** Strateške studije.

Iako su mjere predložene Master planom sadržane u prioritetima i ciljevima, u trenutku kad analizom nije bilo moguće obuhvatiti sve utjecaje planiranih mjera, ili je pak utvrđeno da prioriteti i ciljevi ne odražavaju kompletan sadržaj svih mjera i aktivnosti, za iste je izrađena dodatna, detaljnija analiza primjenom iste matrice, a kako bi se dobio bolji uvid u stvarne utjecaje na okoliš, kao i eventualne kumulativne utjecaje.

¹ United Nations Economic Commission for Europe (2012.). Resource Manual to Support Application of the Protocol on Strategic Environmental Assessment. UNITED NATIONS New York and Geneva
The Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (2001.). International Workshop on Public Participation and Health Aspects in Strategic Environmental Assessment. Szentendre, Hungary.
Strategic Environmental Assessment. - Practice-Orientated Training for Policy Makers, Administration Officials, Consultants and NGO Representatives
Implementation of Directive 2001/42 on the Assessment of the Effects of Certain Plans and Programmes on the Environment". European Commission DG Environment. Undated.
Andreas Sommer (2005.). Strategic environmental assessment: From scoping to monitoring. Content requirements and proposals for practical work. Hallein.
Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment, 2013.

Potrebno je naglasiti da su mjere koje uključuju izgradnju nove ili rekonstrukciju i adaptaciju postojeće infrastrukture razmatrane su sa stajališta usklađenosti s prostornim planovima, te u nedostatku prostorne komponente intervencije, sa stajališta utjecaja na pojedine ciljeve strateške procjene, te obveze izrade procjene utjecaja na okoliš pojedinačnog zahvata sukladno Prilozima I, II i III Uredbe o procjeni utjecaja na okoliš (61/14 i 3/17) i Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15). Analiza uvažava nalaze strateške procjene provedene na Prostornom planu županije, uključivo i Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Za jednostavnije razumijevanje utjecaja ciljeva i prioriteta Master plana na pojedine ciljeve zaštite okoliša, izvršena je njihova kvantifikacija s obzirom na značaj koji im je dodijeljen u matrici utjecaja, pri čemu su pozitivnim utjecajima dodane vrijednosti 1 i 2, a negativnim - 1 i - 2. Rezultati su prikazani donjem grafikonu (Slika .), koji ne uključuju projekte, niti mjere za koje nisu identificirani utjecaji ili su identificirani isključivo nejasni utjecaji.

Slika 1. Prikaz značaja utjecaja ciljeva i prioriteta Master plana na okoliš

Uzimajući u obzir da su ciljevi Master plana općeniti i nisu prostorno definirani, pripadajući utjecaji na okoliš, odnosno njihov intenzitet procjenjivani su u odnosu na već postojeće okolišne probleme, obilježja područja na koja Master plan može utjecati, posebno vezano za evidentirane trendove i vrijednost i osjetljivost područja, te s obzirom na samu prirodu utjecaja. Primjerice, prioriteti kojima se planira izgradnja većeg broja novih smještajnih jedinica u već preizgrađenom obalnom području bila bi ocijenjena značajnim negativnim utjecajem, dok bi utjecaj na okoliš provedbe istog prioriteta u zaobalnom dijelu županije bio ocijenjen pozitivno. Opisi značaja utjecaja ciljeva i prioriteta s obzirom na vrstu planiranih intervencija i ciljne vrijednosti su kako slijedi:

CILJ 1. Razvoj inovativnih turističkih proizvoda i održivo gospodarenje turističkim resursima

Prema podacima do 2017. prosječno godišnje povećanje broja turista je bilo oko 4,3 %, a u planskom razdoblju planirano je povećanje od oko 7,3 %, dok je prosječno godišnje povećanje noćenja turista bilo oko 3,3 %, a planirano je povećanje na oko 7,5 %. Naglo povećanje broja turista i njihovih noćenja imat će snažne negativne utjecaje na ciljeve zaštite okoliša za koje su već ustanovljeni problemi, a to se prvenstveno odnosi na stanje voda i vodnih tijela i održivo korištenje vodnih resursa, osobito uzimajući u obzir pretpostavku da će najveća koncentracija turista i dalje biti u obalnoj zoni, gdje je smješteno i 64 % stanovništva Županije. Povećanje broja kupaca i nautičara negativno će utjecati i na cilj smanjenja onečišćenja mora. Također, povećati će se zahtjevi za kapacitetima gospodarenja otpadom. Veće kretanje ljudi u ljetnim, sušnim mjesecima također povećava rizike od požara, a stvorit će i dodatne pritiske na zaštićena područja prirode, ugrožena i rijetka staništa te vrste flore i fauna osobito one vezane uz plaže i morsku obalu, kao i na kulturno-povijesnu baštinu. U pogledu utjecaja na stanovništvo, mogući su raznovrsni utjecaji čiji je smjer prilično teško predvidjeti. U prvom redu, povećanje turističkih dolazaka i noćenja uvjetovat će nova zapošljavanja koja će se posljedično odraziti, kako na povećanje prosječnog dohotka, tako i prihoda administrativno-teritorijalnih jedinica po stanovniku. Međutim, s druge strane su mogući i određeni negativni utjecaji vidljivi u padu kvalitete života, kao sastavnog dijela životnog standarda. Tu posebice valja izdvojiti mogućnost porasta cijene nekretnina uslijed pojačane izgradnje te upitnu dobrobit većeg dijela stanovništva Županije, posebice zaleđa, odnosno stanovništva koje se ne bavi turističkim djelatnostima. Također, negativni utjecaji mogući ću i kroz pojačano prometno opterećenje, ponajprije obalne zone, čime se povećava i ugroženost sigurnosti stanovništva. Ipak, utjecaje je nemoguće precizno odrediti te isti mogu značajnije varirati, ovisno o prostornoj komponenti, obilježjima posjetitelja, njihovu usmjeravanju na različite turističke sadržaje, zakonitostima tržišta i dr.

Prioritet 1.2. Razvoj inovativnih turističkih proizvoda

Prioritet će se uglavnom pozitivno odraziti na ciljeve zaštite okoliša budući da se odnosi na planski pristup diversifikaciji ponude, tj. odmicanju fokusa sa proizvoda sunce i more, a time i smanjivanja pritisaka na atrakcije u obalnom području. U skladu s tim, pozitivni utjecaji zahvatit će i stanovništvo zaleđa kroz pojavu određenog broja novih radnih mjesta kako bi se mogao provesti plan razvoja različitih vidova turizma zaleđa Županije. Potencijalni negativni utjecaji prepoznati su za ciljeve zaštite šuma, ugroženih i rijetkih staništa te vrsta flore i faune i krajobraznih vrijednosti, te povećanja količina otpada uslijed izgradnje ruta i staza, ukoliko se ne uspostavi primjerena kontrola nad provedbom planiranih mjera kroz ovaj prioritet.

Prioritet 1.4. Zaštita, očuvanje i obnova turističkih resursa i atrakcija

Obnova i rekonstrukcija turističkih resursa, te izrada planova upravljanja posjetiteljima sukladno određenim maksimalnim kapacitetima prostora imat će pozitivan utjecaj na smanjenje onečišćenja mora, očuvanje temeljnih obilježja zaštićenih područja prirode, ugroženih i rijetkih staništa te vrsta flore i faune, kulturne baštine i krajobraza, budući da će degradirani i zapušteni resursi proći stručnu revalorizaciju i privesti se svrsi, te će se osigurati njihovo korištenje na održiv način, pogotovo što se tiče NP Krka i NP Kornati kod kojih je od 2014. došlo do značajnog povećanja broja posjetitelja (NP Krka skok 33 %, a NP Kornati skok od 17 %). Mjerama prilagodbe zahvata na klimatske promjene, te prevencije i upravljanje rizicima osiguravaju se pozitivni efekti na zaštitu materijalne imovine, te djelovanju u slučaju elementarnih nepogodama.

Prioritet 1.5. Podrška uređenju, očuvanju i unaprjeđenju neizravnih turističkih resursa i paraatrakcija

Prioritet podrazumijeva uređenje, očuvanje i unaprjeđenje neizravnih turističkih resursa kroz podršku zaštiti i očuvanju biološke, krajobrazne i georaznolikosti, zaštitu i očuvanje područja Nature 2000, mora, kopnenih voda i šumskih površina, te uređenje, unaprjeđenje i brigu o kvaliteti javnih zelenih površina i sportsko-rekreacijskih sadržaja, te odražava redom pozitivne utjecaje na ciljeve zaštite okoliša.

CILJ 2. Integrirani razvoj turističke infrastrukture i povezanih usluga

Kroz Cilj 2 planira se povećanje smještajnih kapaciteta u županiji za 50 % u razdoblju od 3 godine. U turističkim zonama izvan i unutar naselja postoje neizgrađeni kapaciteti od cca 39.000 kreveta, za koje nije realno za očekivati da će biti stavljeni u funkciju u sljedeće četiri godine, a što je i prepoznato kroz Master plan, budući da se kroz Prioritet 3.1. planira realizacija tek 22 % tih kapaciteta, tj. cca 10.000 kreveta. To upućuje na to da se ostatak od cca 40.000 kreveta, planiranih ovim ciljem, odnosi na realizaciju u privatnom smještaju, što znači povećanje kapaciteta od 70 %, tj. cca 50 % ukoliko se obuhvate i kuće i stanovi za odmor u nekomercijalnom smještaju. Uzimajući u obzir da je prosječna godišnja popunjenost kapaciteta u privatnom smještaju za 2015. godinu iznosila tek 49 dana, provedba ovog cilja izazvat će katastrofalne posljedice na krajobraz, zbog pretjerane gradnje, stanje voda i vodnih tijela te održivo korištenje vodnih resursa, a odrazit će se i na onečišćenje mora i povećanje količina otpada, a izazvat će dugoročne i snažne negativne posljedice na ekonomiju stanovništva i kvalitetu života. Povećani zahtjevi za gradnjom u obalnom pojasu gdje se nalaze brojne zaštićene kulturno-povijesne cjeline, uključujući otoke, te za rekonstrukcijama i nadogradnjama, u zaštićenim područjima, kao i neposrednim kontaktnim područjima uz zaštićene povijesne cjeline, kao i količina bespravne gradnje i daljnja legalizacija, mogu značajno narušiti zatečene vizure i ambijent graditeljskih cjelina, a time i ugroziti kulturnu baštinu, kao i kultivirane krajolike. Uzimajući u obzir ciljne vrijednosti prioriteta 2.2., jasno je da je udio planiranih smještajnih kapaciteta u zaleđu zanemarivo malen. Posljedice ovog cilja odraziti će se uglavnom na obalnu zonu, budući da je vremenski rok od 3 godine prekratak za realizaciju ostalih postavki ovog Master plana, prema kojima bi se trebali uspostaviti novi proizvodi i razviti infrastruktura koja bi doprinijela rasterećenju obale. U tom kontekstu valja promatrati i pozitivne učinke koji bi se mogli odraziti na stanovništvo, i to prvenstveno radnu snagu koja će se zaposliti u turističkim djelatnostima te na taj način poboljšati vlastiti dohodak.

Prioritet 2.1. Unaprjeđenje kvalitete smještajnih objekata i razvoj novih smještajnih kapaciteta

Pored unaprjeđenja kategorizacije i certificiranja smještaja prioritet se odnosi na provođenje aktivnosti razvoja novih smještajnih kapaciteta na seoskoturističkim imanjima, u otočnim domaćinstvima, planinarskim domovima, primjeni modela difuznog hotela, razvoju homestay ponude smještaja i razvoja robinzonskog iskustva.

Mali negativni utjecaji proizlaze iz činjenice da smještajni objekti više kategorije imaju značajniji negativni utjecaj na okoliš u smislu korištenja resursa. Takvi smještajni objekti imaju veću jediničnu potrošnju vode i struje, te se u njima stvara više otpada. S druge strane, visoki standardi izgradnje mogu doprinijeti zaštiti krajobraza i kulturno-povijesne baštine ukoliko se objekt nalazi u području posebnih uvjeta i ograničenja. Razvojem različitih oblika doživljajnih iskustava kroz navedene oblike smještaja u zaleđu i na otocima rasterećuju se pritisci obalnog područja, čime se ostvaruju pozitivni učinci na smanjenje onečišćenja mora. Također, pozitivne učinke na životni standard (u vidu povećanja dohotka) pružit će zapošljavanje stanovništva u kompleksima više kvalitete, a dodatni poticaj osnaživanju strukture zaposlenosti stanovništva, kao i njihovu financijskom osnaživanju pružit će otvaranje malih obiteljskih hotela izvan turističkih žarišta Županije.

Prioritet 2.2. Usklađivanje smještajnih kapaciteta s turističkim proizvodima i doprinos razvoju identiteta destinacije

Prioritet u načelu ima pozitivne utjecaje, no s obzirom na vrijednosti pokazatelja bez strateškog značaja. Negativni utjecaji na stanje voda i vodnih tijela mogu nastati kao posljedica neizgrađenosti sustava javne odvodnje, ili adekvatnog pojedinačnog sustava za pročišćavanje otpadnih voda, te investiranje u njegovu izgradnju mora biti prioritet prilikom financiranja ovakvih projekata. Uzimajući u obzir ciljne vrijednosti samog Cilja 2., evidentno je da s povećanjem smještajnih kapaciteta od 50 % u roku od 3 godine, nisu planirana znatna ulaganja u razvoj smještaja u zaleđu.

Prioritet 2.5. Razvoj infrastrukture prilagođene turističkim proizvodima

Sukladno Regionalnom programu uređenja i upravljanja morskim plažama na području Šibensko – kninske županije utvrđena je 31 prirodna plaža ukupne duljine 11.320 m, 24 prirodne/uređene plaže duljine 10.780 m i 54 uređene plaže duljine 30.622 m. Iako je utvrđeno da se na plažama u ŠKŽ nalazi prevelika gustoće kupača (1,02 m²/kupač), povećanje duljine uređenih plaža od 33 % smatra se značajnim negativnim utjecajem, osobito uzimajući u obzir da se u županiji nalazi tek cca 11 km prirodnih plaža. Također, budući da je vizija Master plana stvaranje *autentičnih turističkih proizvoda*, diversifikacijom ponude svakako bi trebalo smanjivati pritiske na do sada uređene plaže, a ne dodatno širiti ponudu u velikom obimu. Prirodne plaže osim što su bitne za bioraznolikost, te predstavljaju bitan element prirodnog krajobraza, značajan su i turistički resurs za pojedine skupine korisnika koji cijene upravo njihovu prirodnost, mir i nedostatak gužve uslijed otežane pristupačnosti, stoga bi se njima trebalo upravljati s osobitom pažnjom. Uređenjem plaža u pravilu se povećava broj kupača na njima, što negativno utječe i na kvalitetu mora i morskog okoliša, a ukoliko se plaža nalazi u sklopu zaštićenog područja, nepravilnim upravljanjem može doći i do narušavanja temeljnih vrijednosti područja. Pozitivna strana uređenja plaža je olakšano prikupljanje otpada, bilo nastalog od korisnika ili donesenog morem.

Razvoj cikloturističke mreže može imati uglavnom pozitivne utjecaje utoliko što se razvojem te aktivnosti pruža dodatna usluga i rasterećuje proizvod sunca i mora, te produžava sezona, budući da biciklisti posjećuju destinaciju većinom u proljeće i jesen.

Prioritet sadržava i mjere razvoja turističke infrastrukture koja uključuje mreže vidikovaca, planinarskih staza i domova, promatračnice za birdwatching i turistički lov, sanjkališta i vodene parkova, rute za kanjoning, žičare/sjedežnice, terminale za kajaking i paraglajding, zatim razvoja i opremanja luka nautičkog turizma i luka otvorenih za javni promet, te izgradnju i opremanje specijaliziranih primarnih turističkih objekata kao što su kampirališta, zdravstvenoturistički kompleksi, MICE prostori te luksuznoturistički objekti.

Razvijanje ostalih proizvoda osim sunca i mora imat će indirektni pozitivni utjecaj na smanjenje onečišćenja mora budući da se odvijaju na alternativnim lokacijama (zaleđe). Iako se ne radi o velikim točkastim i linijskim zahvatima, njihovom izgradnjom i preuređenjem moglo bi doći do djelomičnog rasterećenja obale i otoka. Povećanje broja posjetitelja u zaleđu, iako dobro za otočno i obalno područje, može se negativno odraziti na okoliš – proizvodnja otpada i otpadnih voda (nesređena odvodnja u zaleđu), uznemiravanje faune, povećavanje buke od pojačanog prometa, povećavanje opasnosti od požara (kampirališta) i sl. Posebno treba istaknuti razvoj luka nautičkog turizma. Luke nautičkog turizma direktno i indirektno negativno utječu na okoliš, prvenstveno na more i morske ekosustave, no i kulturnu baštinu i krajobraz. Same luke mogu biti izvor otpada i otpadnih voda koje se nepročišćene otpuštaju u more. Nautička plovila koja koriste luke također mogu biti izvor otpada i

otpadnih voda ali poseban problem predstavlja sidrenje. Osim što može oštetiti naselja posidonije, mogu biti i vektori za prenošenje invazivnih vrsta algi.

Prioritet 2.6. Razvoj infrastrukture dodatnih sadržaja

Prioritet ima dvojaki karakter, budući da s jedne strane planira razvoj infrastrukture za odvijanje manifestacija i događaja, šetnica i suvenirnica čiji su utjecaji lokalni i neizravni i nemaju utjecaje na okoliš od strateške važnosti. S druge strane prioritet razvija sportsko-rekreacijsku infrastrukturu s aktivnostima izgradnje i opremanja novih i unaprjeđenja sportskih i rekreacijskih terena, te podršku izgradnji golf igrališta s otvaranjem nekolicine novih radnih mjesta s ponudom uslužnih djelatnosti na području istih. Razvoj sportsko-rekreacijskih zona i izgradnja terena i igrališta podrazumijeva zaposjedanje neizgrađenog zemljišta, s negativnim utjecajima na tlo, biljni i životinjski ekosustav i staništa i krajolik. Boravak u novim zonama utječe na stvaranje veće količine otpada i otpadnih voda koje je potrebno zbrinuti, kao i veću potrošnju energenata. Značajno je povećanje potrošnje vode zbog novih korisnika prostora i potreba za održavanjem infrastrukture. Utjecaj razvoja golf igrališta značajan je i zbog onečišćenja tla i podzemnih voda uslijed korištenja pesticida i značajnih količina vode za održavanje terena. Gradnja golf terena donosi i dodatne utjecaje uslijed izgradnje apartmanskih naselja i hotela i vila koji treba se razmatrati na razini izgradnje i opremanja novih turističkih zona. Postojeće golf i športsko-rekreacijske zone određene su prostornim planom županije za koji je provedena strateška procjena utjecaja na okoliš, te će se njihov pojedinačni utjecaji procjenjivati na razini procjeni utjecaja zahvata na okoliš i ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu.

Prioritet 2.7. Razvoj sustava koji doprinosi efikasnoj i održivoj mobilnosti turista

Iako utjecaj izgradnje novih cesta potencijalno može imati negativan po okoliš osobito na očuvanje krajobraznih vrijednosti, šuma i bioraznolikost (uslijed zauzimanja i fragmentacije staništa), povećanje emisija u zrak, unaprjeđenje cestovne mreže imat će višestruki pozitivni utjecaj kroz rasterećenje obalnog područja i osiguravanja turistima dostupnosti zaleđa i atrakcija u zaleđu, a na taj način i ostvarivanje dobrobiti za lokalno stanovništvo motivirano za uključivanje u djelatnosti iz domene ruralnog turizma. Također, unaprjeđenje prometne mreže potencijalni je generator funkcionalnog jačanja onih područja koja su funkcionalno deficitarna, a istodobno i slabo turistički valorizirana (zaleđe).

Međutim, predložene mjere i aktivnosti ne doprinose smanjenju prometnih čepova i gužve tijekom turističke sezone, već naglaskom na prijevoz i osiguranjem dostupnosti lokacija osobnim vozilima pridonosi povećanju problema evidentiranog i u samom Master planu, a što se negativno održava na stanje voda i vodnih tijela, zaštitu šuma, kvalitetu zraka, bioraznolikost, kulturnu baštinu i krajobraz. Negativan utjecaj povećanja pristupnosti osobnim vozilima posebno je razvidan kroz indikator od 2000 novih parkirnih mjesta u blizini turističkih lokaliteta.

Prioritet se odnosi na izgrađenost i obnovu cesta te parkirna mjesta, on se odnosi i na poboljšanje sustav javnog prijevoza, jačanje prijevoza usluga za turiste te uspostavu infrastrukture i sustava potrebnog za ostvarivanje bolje povezanosti turističkih lokaliteta. Razvoj javnog prometa može se smatrati pozitivnim jer smanjuje upotrebu osobnih vozila koja su značajan izvor emisija onečišćujućih i stakleničkih plinova, a smanjuje se i zagušenje prometa. Mjera Master plana jačanja prijevoznih usluga za turiste u suprotnosti je s mjerom poticanja javnog prijevozom. Razvojem ove mjere potiče se upotreba osobnih vozila na moru u na kopnu što je za okoliš lošija opcija od javnog prijevoza.

Prioritet 2.8. Razvoj praksi za održivo gospodarenje komunalnim resursima

Positivan je utjecaj ovog prioriteta na okoliš budući da osigurava pitku vodu kućanstvima koja trenutno nisu priključena na javni vodoopskrbni sustav i osigurava zalihe za napajanje sustava u slučaju dostizanja vršnih kapaciteta tijekom ljetnih mjeseci, te rješava problem velikih gubitaka vode zbog dotrajalosti postojećeg sustava. Proširenjem sustava odvodnje postižu se pozitivni efekti na vode i vodna tijela budući da se smanjuje količina otpadnih voda koja se nekontrolirano ispušta u prirodni recipijent bez pročišćavanja. Pored navedenih aktivnosti koje pripadaju mjeri unaprjeđenja upravljanja komunalnim sustavima, prioritet sadrži i mjere povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih energenata, održivog gospodarenja vodom gdje su od osobitog značaja za održivo korištenje vodnih resursa i očuvanje bioraznolikosti izgradnja alternativnih vodospremnika, zatim održivog gospodarenja otpadom u turizmu, te razvoja svijesti o održivom korištenju komunalnih resursa, koje sve redom doprinose pozitivnim utjecajima na okoliš.

Prioritet 2.9. Kvaliteta i standardizacija turističke infrastrukture

Pored standardizacije komunikacijsko-informacijske infrastrukture i razvoja dostupnosti internetske veze prioritet sadrži i aktivnosti vezane uz mjeru Podrška unaprjeđenju kvalitete turističkih objekata za koju su iskazani gornji pokazatelji. Mali negativni utjecaji proizlaze iz činjenice da smještajni objekti više kategorije imaju značajniji negativni utjecaj na okoliš u smislu korištenja resursa. Takvi smještajni objekti imaju veću jediničnu potrošnju vode i struje, te se u njima stvara više otpada. S druge strane, visoki standardi izgradnje mogu doprinijeti zaštiti krajobraza i kulturno-povijesne baštine ukoliko se objekt nalazi u području posebnih uvjeta i ograničenja. Istodobno, standardizacija infrastrukture potencijalno će uvjetovati i blagi pozitivni utjecaj na strukturu zaposlenosti stanovništva kroz potrebu za dodatnim zapošljavanjem radne snage. Luke nautičkog turizma visoke kategorije kvalitete odnose se uglavnom na visoki standard servisa, te će u tom smislu doprinijeti ciljevima zaštite okoliša.

CILJ 3. Stvaranje povoljnih uvjeta za konsolidaciju i razvoj poduzetništva, za razvoj novih poduzetničkih inicijativa i poboljšanja investicijskih uvjeta u sektoru turizma

Povećanje prihoda turističkog sektora i potrošnje turista pozitivno će se odraziti na očuvanje kulturno-povijesne baštine, što indirektno kroz ubiranje spomeničke rente, što kroz dodatnu valorizaciju i naplatu ulaznica. Slična je situacija i sa zaštićenim područjima prirode, gdje se povećanje prihoda sektora može iskoristiti za ulaganja u zaštitu i očuvanje područja. Manji negativni utjecaji odraziti će se na povećanje količina otpada koji obično prate povećanu potrošnju.

Osnaživanje poduzetništva u turizmu doprinijet će povećanju udjela djelatnosti vezanih uz turizam u BDP-u Županije (povećanje broja zaposlenih pri pružanju smještaja i usluživanja hrane) uz istovremenu potrebu za zapošljavanjem dodatne radne snage što bi moglo utjecati na smanjenje stope nezaposlenosti i neaktivnosti stanovništva, kao i smanjenje udjela sezonskih radnika. Na taj način realno je ostvarivo i povećanje prosječnog dohotka te prosječnih izvornih prihoda po stanovniku u Županiji. Također, ovisno o prostornim lokacijama kod uvođenja novih i osnaživanja postojećih turističkih sadržaja, ostvarit će se smanjivanje ili daljnje produbljivanje ekonomski neujednačenog razvoja obale i otoka s jedne te zaleđa Županije s druge strane.

Prioritet 3.1. Razvoj i opremanje turističkih zona i jačanje njihova korištenja

Infrastrukturnim opremanjem zone se stavljaju u funkciju, te iako sa sobom nose utjecaje poput povećanje potrošnje energenata, vode i količine komunalnog otpada, omogućuju primjenu inovativnih i održivih rješenja u gospodarenju otpadom, korištenja alternativnih i obnovljivih izvora

energije, te pročišćavanja otpadnih i oborinskih voda. Predmetne zone određene su prostornim planom Šibensko-kninske županije. Njihovim stavljanjem u funkciju osigurava se veći broj smještajnih kapaciteta u koncentriranom i visokoorganiziranom obliku, što je za okoliš povoljnije od razvoja kapaciteta u privatnom smještaju. Određeni tipovi zahvata podliježu Ocjeni o potrebi procjene utjecaja na okoliš te će detaljne mjere zaštite okoliša biti obrađene u spomenutom postupku.

Prioritet 3.2. Unaprjeđenje poslovanja u turizmu

Unaprjeđenje poslovanja u turizmu, u pogledu produljenja turističke sezone te financiranja projekata, uvjetovat će potrebe za brojnijom i adekvatno kvalificiranom radnom snagom. Potencijal odvijanja navedenih aktivnosti pozitivno će se odraziti u više pravaca, i to prvenstveno kroz povećanje zaposlenosti lokalnog stanovništva, smanjenje stope nezaposlenosti, poboljšanje strukture obrazovanosti te doprinos podizanju životnog standarda, posebice u pogledu povećanja prosječnog dohotka po stanovniku, kao i prosječnih izvornih prihoda administrativno-teritorijalnih jedinica Županije po stanovniku.

Prioritet 3.3. Razvoj turističke ponude kroz jačanje poslovanja

Prioritet obuhvaća diversifikaciju turističkog smještaja kroz podršku poljoprivrednim gospodarstvima, visokokategoriziranom hotelskom smještaju, zdravstvenoturističkim kompleksima i ostalim pružateljima usluga. Zsigurno je utjecajan broj od 2500 novih pružatelja smještaja, no bez prostorne komponente ga je teško ocijeniti, kao i njegovu održivost. Pozitivni utjecaji uključivali bi disperziju koncentracije smještaja sa obalnog područja županije i aktiviranje zaleđa kao destinacije, te indirektno i doprinose revalorizaciji kulturne baštine u zaleđu, međutim, analizom ostalih indikatora utvrđeno je da do osjetnog razvoja smještaja u zaleđu neće doći.

Razvoj seoskoturističkih imanja u sklopu OPG-ova s pružanjem smještaja u prilici je ostvariti značajniji pozitivni utjecaj, i to prvenstveno na razvoj zaleđa Županije. Uključivanje demografski ispražnjenog prostora u turističke tokove seoskog turizma, uz primjenu znanja i tehnologija iz domene ekološke poljoprivredne proizvodnje, u prilici je zaustaviti demografsko izumiranje zaleđa Županije. Revitalizacijski potencijal ogleđa se u zadržavanju stanovništva i njegovom ekonomskom osnaživanju, a posljedično i u poboljšavanju bioreprodukcijaskog potencijala istog. S druge strane, posljedica navedenih prilika može se pozitivno odraziti i na obilježja tala te zemljišnog pokrova općenito, privođenjem zemljišta njegovoj namjeni.

Prioritet 3.4. Razvoj međusektorske suradnje i povezivanja

Prioritet se odnosi na povezivanje turizma s drugim djelatnostima, poput poljoprivrede i ribarstva, te pružanje podrške plasmanu autohtonih i ekoloških poljoprivrednih proizvoda u turizmu, što može pozitivno utjecati na aktiviranje ruralnog stanovništva, te zapuštenih poljoprivrednih površina uz pozitivne utjecaje na ruralni i kultivirani krajobraz, očuvanje bioraznolikosti, staništa i vrsta, te s obzirom da se radi o ekološkoj poljoprivredi, kontrolom korištenja pesticida i herbicida doći će i do poboljšanja stanja voda i vodnih tijela. Potencijalni negativni utjecaji mogu se očekivati na zaštitu šuma ukoliko dođe do prenamjene u poljoprivredne nasade, ali i održivo korištenje vodnih resursa u svrhu navodnjavanja, osobito u ljetnim mjesecima.

Prioritet 3.5. Privlačenje investicija

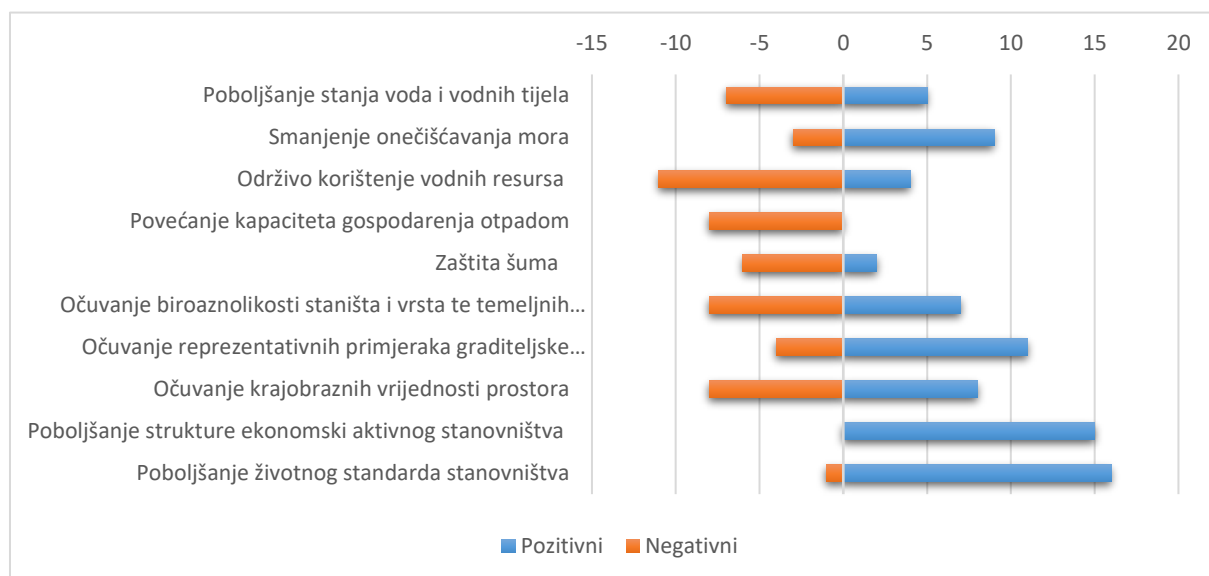
Prioritet je ciljano usmjeren na obnovu, adaptaciju i revitalizaciju zapuštenih turističkih područja te prostora koji su trenutno turistički slabije razvijeni. Uključuje različite vrste održavanja turističkih

investicija, od podrške korištenja izvora financiranja do realizacije investicija. Poticanje brownfield investicija ima pozitivan utjecaj na okoliš zbog privođenja namjeni postojećih površina i objekata umjesto zauzimanja novih površina, a što se direktno održava na krajobraz, kulturno-povijesnu baštinu, bioraznolikost, staništa i vrste, te zaštitu šumskih površina. Također, poticaji stranim i domaćim investicijama poslovnih subjekata mogli bi doprinijeti porastu zaposlenosti i životnog standarda stanovništva.

Kumulativni utjecaji

S druge strane, kumulativnost utjecaja procjenjivana je temeljem identifikacije glavnih uzroka stresa, puteva izlaganja utjecaju, kvalitativnosti i kvantitativnosti promjene, kao i sposobnosti sastavnice okoliša, odnosno cilja zaštite da odgovori na utvrđenu promjenu. Izvjesno je da je moguć nastanak kumulativnih utjecaja na lokacijama gdje dolazi do razvijanja više projekata na ograničenom području ili istovremenih faktora stresa. Na slici ispod (Slika 21.) grafički je prikazan kumulativan broj ciljeva i prioriteta koji su djelovali na pojedinačne ciljeve zaštite okoliša.

Slika 21. Kvantificirani prikaz utjecaja Master plana na ciljeve zaštite okoliša

Iz prikaza je vidljivo da će najveći potencijalni negativni kumulativni utjecaj predloženog razvoja turizma biti na cilj **Održivog korištenja vodnih resursa**. Ovaj je cilj ugrožen uslijed velikog planiranog povećanja broja turista i povećanih potreba do kojih će doći realizacijom novih turističkih i sportskih zona i kompleksa, uključujući golf igrališta i akvaparkove. Uzimajući u obzir loše stanje vodoopskrbne infrastrukture, u periodima vršne potrošnje, već sada dolazi do deficita vode za vodoopskrbu stanovništva, posebno ako se uzmu u obzir i potrebe ostalih gospodarskih sektora. Negativni utjecaji na ovaj cilj predstavljaju ograničavajući faktor za funkcionalno opremanje područja na kojima će se provoditi Master plan, a posljedično i za koncepciju razvoja turizma. Potencijalni negativni utjecaji na **ciljeve Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora, Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta i temeljnih obilježja zaštićenih područja**, kao i **Povećanje kapaciteta gospodarenja otpadom** proizlazit će iz fizičkih intervencija Master plana u smislu uspostave novih zona i sadržaja, te zaposjedanja neizgrađenog zemljišta. Na cilj **Očuvanja bioraznolikosti staništa i vrsta i temeljnih obilježja zaštićenih područja** potencijalno će najviše negativno djelovati nekontrolirano povećanje posjetitelja

u zaštićenim područjima, koje višestruko prelazi prihvatni kapacitet, pri čemu se narušavaju temeljne značajke prostora, kao i pritisci na morski okoliš od provođenja turizma baziranog na suncu i moru. Dodatni negativni utjecaji nastaju od nautičkog turizma uslijed onečišćenja mora. Potencijalni negativni utjecaji na cilj **Očuvanje reprezentativnih primjeraka graditeljske baštine** primarno proizlaze od pritiska uslijed prekomjernog korištenja bez kontrole nosivih kapaciteta lokacija, utjecaja emisija iz prometa i sl. Nadalje, negativni utjecaji na kulturnu baštinu mogući su iz fizičkih zahvata rekonstrukcije i nove izgradnje na kopnu i u moru, posebice bespravne i neplanske, gdje može doći do narušavanja cjelovitosti kulturnih dobara, spomeničkih svojstava i kulturnih krajobrazza. Na **Poboljšanje stanja voda i vodnih tijela** potencijalno negativno utječu prioriteta i akcije koje predstavljaju iznimna opterećenja na vode, kao posljedica neizgrađenosti sustava javne odvodnje ili sustava za pročišćavanje otpadnih voda, te uslijed korištenja sredstava za održavanje trave sportsko-turističkih zona. Važno je također napomenuti negativni utjecaj na šume, na koje osim kao posljedica izgradnje, posebno se manifestira kao utjecaj klimatskih promjena i antropogenog djelovanja u obliku požara.

Konačno, velik je broj mjera koje upravo ciljano pozitivno djeluju na ciljeve zaštite okoliša. Tako na stanje voda i vodnih tijela pozitivno djeluju mjere izgradnje vodnokomunalnih sustava s pročišćavanjem otpadnih voda, mjere u svrhu prikupljanja kišnice i izgradnja vodosprema, uvažavanje načela očuvanja bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti pri planiranju zahvata, revalorizaciju i održivo korištenje resursa. Najveći pozitivni učinci očekuju se na **poboljšanje strukture ekonomski aktivnog stanovništva** kroz povećanje zaposlenosti u sektoru turizma, kao i sektora o kojima isti ovisi. Također, usporedno s navedenim, moguće je ostvarenje **poboljšanja životnog standarda stanovništva** posebno kroz funkcionalno opremanje naseljenih područja, prometno povezivanje zaleđa s centrom, te uspostavu sustava prijevoza i usluga koji će unaprijediti život općeg stanovništva. Isto tako, uz povećanje zaposlenosti i funkcionalno opremanje naselja, moguć je pozitivan utjecaj na povećanje dohotka stanovništva. S druge strane, mogući su i određeni negativni utjecaji na **životni standard stanovništva**, koji se potencijalno mogu odraziti na pad kvalitete života, kao sastavnog dijela životnog standarda stanovništva. Tu posebice valja naglasiti mogućnost ugrožavanja sigurnosti stanovništva, pojačano prometno opterećenje, ponajprije obalne zone, zatim mogućnost porasta cijene nekretnina te upitnu dobrot većeg dijela stanovništva Županije, posebice zaleđa, odnosno stanovništva koje se ne bavi turističkim djelatnostima.

6.1 Prekogranični utjecaji

Uzimajući u obzir tipologiju pojedinih zahvata, kao o općenito lokalni doseg aktivnosti predviđenih Master planom, provedbom mjera i posljedičnim ispunjenjem ciljeva iste, ne očekuju se mogući utjecaji na okoliš preko državnih granica.

7. MJERE ZAŠTITE I SMJERNICE ZA POBOLJŠANJE STANJA OKOLIŠA

Predložene mjere zaštite okoliša određene su na temelju identificiranih negativnih kumulativnih utjecaja, te su osmišljene kako bi se ti negativni utjecaji izbjegli ili smanjili na najmanju moguću mjeru. Također, temeljem analize strateških ciljeva i ciljnih vrijednosti, kao i same strukture Master plana, dane su smjernice za poboljšanje stanja okoliša, koje nisu nužno vezane za provedbu samih mjera Master plana, već predstavljaju analizom zamijećene mogućnosti za poboljšanje stanja okolišnih i društvenih aspekata.

Tablica 3. Mjere za sprječavanje, smanjenje i ublažavanje potencijalnih negativnih utjecaja provedbe Master plana na ciljeve zaštite okoliša

Br.	Ciljevi	Prijedlog mjera
1.	Održivo korištenje vodnih resursa	<ul style="list-style-type: none"> -gdje je moguće, predvidjeti dodatne načine osiguranja vode za turističke i rekreativne djelatnosti osim javnog vodoopskrbnog sustava -u ljetnim mjesecima zabraniti navodnjavanje sportskih terena, osobito golf igrališta, iz sustava javne vodoopskrbe -vodoopskrbna infrastruktura i sustav javne odvodnje treba se planirati sukladno turističkim potrebama i uskladiti s planiranim turističkim razvojem -pri planiranju infrastrukturnog opremanja uključiti rješenja za održivo korištenje pitke vode, kao i pročišćavanje i recikliranje otpadnih voda
2.	Poboljšanje stanja voda i vodnih tijela	<ul style="list-style-type: none"> -uskладiti izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda sa sustavom vodoopskrbe, kako bi se izbjeglo prekomjerno stvaranje otpadnih voda bez odgovarajućeg sustava zbrinjavanja i pročišćavanja -zbog poroznosti krškog terena, buduće golf zone razvijati na lokacijama daleko od obalnog pojasa, vodotoka u svrhu sprečavanja onečišćenja -osigurati da sustavi odvodnje otpadnih voda uključuju pročišćavanje otpadnih voda prikladnog stupnja s rješenjem za zbrinjavanje otpadnog mulja
3.	Sprečavanje onečišćenja mora	<ul style="list-style-type: none"> -prioritetno provesti reviziju i dovršavanje Planova tematiziranja plažama, uz obavezno određivanje prihvatnog kapaciteta -izrada planova čišćenja lučkih bazena od morskog otpada, uz redovito skupljanje plivajućeg otpada

Br.	Ciljevi	Prijedlog mjera
4.	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	<ul style="list-style-type: none"> -usmjeravati mjere Master plana na komunalno održavanje postojećih plaža uz izbjegavanje uređenja prirodnih, udaljenih i ruralnih plaža -prije izdavanja koncesija, odrediti stupanj kopnene i morske biološke raznolikosti -koncesijama definirati nosivi kapacitet plaža sukladno revidiranim Planovima tematiziranja plaža -kontroliranje broja turista na zaštićenim područjima (npr. ograničavanjem prodaje karata ili veličine grupnih posjeta) do donošenja plana upravljanja posjetiteljima -izrada planova upravljanja prometom na osjetljivim lokacijama kako bi se izbjegli pritisci i zagušenja -uključivanje obnove autohtone vegetacije u proračunske troškove tijekom projektiranja razvoja pojedinačnih zahvata -rekreativne i sportske zahvate (kayaking, kampiranje, planinarske staze i sl.) planirati u područjima manjeg bioekološkog značaja -dio prihoda od turizma namijeniti za sredstva za očuvanje prirodnih sadržaja, posebice u općinama s manjim BDP-om
5.	Očuvanje reprezentativnih primjeraka graditeljske baštine	<ul style="list-style-type: none"> -rekonstrukciju i restauraciju graditeljske baštine planirati u skladu s izvornom arhitekturom, odgovarajućom kvalitetom materijala i uz stručno vodstvo konzervatora kako bi se spriječio nepovratni gubitak vrijednost kulturnog naslijeđa -povezivanje turističkih atrakcija rješavati uvođenjem javnog prijevoza umjesto osiguravanja pristupnosti osobnim vozilima -dio prihoda od turizma namijeniti za sredstva za očuvanje kulturnih sadržaja, posebice u općinama s manjim BDP-om
6.	Zaštita šuma	<ul style="list-style-type: none"> -izbjegavati prenamjenu šumskih površina -provoditi investicije u zaštitu šuma od požara

Br.	Ciljevi	Prijedlog mjera
7.	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora	<ul style="list-style-type: none"> -prilagođavanje ciljnih vrijednosti dolaska turista i smještajnih kapaciteta koje ukazuju na nesrazmjerno opterećenje obalnog područja i potrebe za novom izgradnjom -u budućnosti golf terene i sportsko-rekreacijske zone koristiti kao priliku za unaprjeđenje devastiranih krajolika gdje je to moguće ili kao nadopuna postojeće turističke ponude u blizini već izgrađenih turističkih zona i naselja -poticati izradu dokumenata analize tipologije naselja i krajobraza/cjelovitih urbanih rješenja koja uzimaju u obzir krajobrazno uređenje s kojima moraju biti usklađene novoplanirane turističke građevine i sadržaji -sprečavanje buduće prenamjene vrijednih krajobraznih područja u građevinska područja ili prenamjena uz pripremu cjelovitih urbanističkih rješenja koja uzimaju u obzir krajobrazno uređenje
8.	Povećanje kapaciteta gospodarenja otpadom	<ul style="list-style-type: none"> -uskладiti broj uređaja za skupljanje različitih otpadnih tvari s planiranim kapacitetima lučkog i pomorskog prometa -osigurati odvojeno prikupljanje otpada na mjestu nastanka u turističkim zonama i kompleksima

Dok su u Tablici 5. prikazane smjernice, odnosno prijedlozi za doradu Master plana kako bi se osiguralo smanjenje i ublažavanje vjerojatno značajnih utjecaja na najugroženija područja Županije, uz istovremeno ostvarivanje preduvjeta za daljnji razvoj sektora turizma u unutrašnjosti Županije, konačnom unaprjeđenju kvalitete života svih stanovnika Županije.

Tablica 5. Smjernice za poboljšanje stanja okoliša

Br.	Prijedlozi za doradu Master plana
1.	Provesti klasterizaciju na cijelom strateškom okviru uz odgovarajuću korekciju ciljnih vrijednosti po klasterima, a kako si se spriječilo razaranje obalnog područja kroz akumulaciju kompletnih smještajnih kapaciteta, nove izgradnje, apartmanizacije, litoralizacije obale, prometnih zagušenja i posljedičnih utjecaja na sve sastavnice okoliša.
2.	Korigirati prioritizaciju turističkih proizvoda kako bi se smanjio kumulativni utjecaj istodobnog provođenja jednog proizvoda u četiri od pet klastera.
3.	Korekcija ciljne vrijednosti povećanja broja turističkih dolazaka, umjesto kojih se predlaže disperzija turističkih atrakcija dalje od obalne zone.

Br.	Prijedlozi za doradu Master plana
4.	<p>Smanjiti očekivane projekcije i ciljane vrijednosti kreveta do 2020. uz istodobno angažiranje kapaciteta u planiranim i postojećim zonama na otocima i u zaleđu.</p> <p>Ciljane vrijednosti smještajnih kapaciteta podijeliti po turističkim proizvodima koji će se provoditi po klasterima u svrhu sprečavanja nove izgradnje kapaciteta na obali.</p> <p>Povećati ciljane vrijednosti za smještajne kapacitete u seoskoturističkim imanjima, te ih integrirati u pripadajuće turističke proizvode.</p>
5.	<p>U obalnom području prioritzirati obnavljanje i rekonstrukciju postojećih nad izgradnjom novih prometnica.</p> <p>Smanjenje korištenja osobnih vozila planirati jačanjem sustava javnog prijevoza, uspostavom novih linija i modova od kojih će profitirati ne samo turisti već i stanovništvo izvan turističke sezone.</p>
6.	<p>Općenito povezati ciljane vrijednosti pokazatelja uspjeha s predviđenim turističkim proizvodima.</p>
7.	<p>Sustav podrške pri korištenju EU fondova proširiti i na fizičke osobe na razini županije koje svojim djelatnostima doprinose ili će doprinijeti ispunjenju ciljeva razvoja turizma, uključujući i poljoprivrednike.</p>
8.	<p>Poticati suradnju između sektora okoliša, prostornog planiranja, turističke zajednice i Ministarstva kulture u cilju bolje integracije sektorskih planova na lokalnoj i regionalnoj razini.</p>
9.	<p>Poticati međusektorsku suradnju kako bi se osiguralo izbjegavanje dupliciranja postupaka uz istovremeno promicanje učinkovitog korištenja resursa.</p>
10.	<p>Poticati izradu dokumenata kojima će se propisati uvjeti, tj. smjernice za provođenje zahvata u odnosu na šume, ugrožena i rijetka staništa, vrste flore i faune, krajobrazne, kao i more s obzirom na osobitosti predjela za koje će turistički proizvod biti kreiran.</p>

8. MJERE PRAĆENJA OKOLIŠA

Praćenje provedbe Master plana ključno je u osiguravanju uspjeha u postizanju razvojnih ciljeva prema utvrđenim načelima održivog razvoja i zaštite okoliša i prirode. Uredbom o strateškoj procjeni strategije, plana i programa zahtijeva se od strateške studije definiranje plana praćenja koji će biti integriran i postati sastavni dio Master plana. Plan praćenja provedben također je važan kako bi tijelo nadležno za provedbu na vrijeme dobilo informaciju o nepredviđenim negativnim utjecajima i moglo pokrenuti odgovarajuće mjere ublažavanja.

Program praćenja temelji se na indikatorima, odnosno pokazateljima promjene početnog stanja okoliša. Indikatori mogu biti i kvalitativne i kvantitativne informacije. Predloženi indikatori pokazuju promjene stanja uslijed rezultata intervencija Master plana, ali i drugih vanjskih faktora. Na taj način zapravo predstavljaju mehanizam koji ukazuje na bilo kakve promjene, bile one očekivane ili nepredviđene. U svrhu izbjegavanja umnožavanja programa praćenja u odnosu na slične pokazatelje, kao i stvaranja neplaniranih troškova, ovim se programom praćenja predviđaju podaci i pokazatelji koji su već u primjeni sukladno posebnim propisima.

Tablica 6. Mjere praćenja stanja okoliša

Cilj zaštite okoliša (sastavnica)	Indikator	Izvor	Nositelj odgovornosti
Poboljšanje stanja voda i vodnih tijela	- ocjena stanja vodnih tijela - količina pročišćenih otpadnih voda - priključenost stanovništva na javnu odvodnju - primijenjene mjere zaštite od poplava	Redovita izvješća	JLS Koncesionari Hrvatske vode
Održivo korištenje vodnih resursa	- potrošnja pitke vode	Redovita izvješća	Koncesionari
Zaustavljanje onečišćavanja mora na lučkom području i ostalom dijelu morske obale	- kakvoća mora za kupanje - balastne vode - iznenadna onečišćenja mora	Redovita izvješća	Zavod za javno zdravstvo ŠKŽ MPPI Hidrometeorološki zavod Komunalna poduzeća Lučke kapetanije Lučka uprava Šibenik Lučka uprava Šibensko-kninske županije Koncesionari Jedinice lokalne samouprave Hrvatski hidrografski institut
Zaštita šuma i šumskih ekosustava	- smanjenje površine osnovne namjene šuma i šumskog zemljišta - oštećenost šumskih	Redovita izvješća	Hrvatske šume Savjetodavna služba Županija

	<p>ekosustava</p> <ul style="list-style-type: none"> - procjena štete od požara 		
<p>Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode</p>	<ul style="list-style-type: none"> - površine ugroženih i rijetkih staništa na području Županije - broj izrađenih planova i strategija za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže - broj i površina novoproglašanih zaštićenih područja 	<p>Redovita izvješća</p>	<p>HAOP JU za prirodu</p>
<p>Povećanje kapaciteta gospodarenja otpadom</p>	<ul style="list-style-type: none"> - statistike otpada – gospodarenje otpadom - recikliranje i uporaba ambalažnog, građevnog otpada i biootpada 	<p>Redovita izvješća</p>	<p>Koncesionari HAOP</p>
<p>Očuvanje reprezentativnih primjeraka graditeljske baštine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - broj ugroženih primjeraka kulturne baštine - broj posjetitelja arheološkim i povijesnim lokalitetima - broj obnovljenih zgrada 		<p>Ministarstvo kulture Županija JLS Ministarstvo turizma</p>
<p>Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - broj aktiviranih brownfield lokacija - površina razminiranog zemljišta - broj saniranih lokaliteta 		<p>Županija HCRM</p>

9. ZAKLJUČAK

Strateška procjena (u daljnjem tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju u najranijoj fazi, vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi, koji mogu nastati provedbom Master plana turizma Šibensko-kninske županije do 2020. godine. (u daljnjem tekstu: Master plan). Temeljem Rješenja Ministarstva zaštite okoliša i energetike, u okviru postupka nije potrebno provesti postupak Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (Klasa: UP/I-612-07/16-71/198; Ur. broj: 517-07-2-1-1-15-4 od 28. prosinca 2016. god.). Postupak SPUO uključuje određivanje sadržaja strateške studije, izradu strateške studije i ocjenu cjelovitosti i stručne utemeljenosti strateške studije, postupak davanja mišljenja povjerenstva, postupak davanja mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima te mišljenja tijela jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i drugih tijela, informiranje i sudjelovanje javnosti, postupak davanja mišljenja ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša te postupak izvješćivanja nakon donošenja Master plana.

Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz Master plan i obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Strateškom studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi, koji mogu nastati provedbom Master plana, uzimajući u obzir njegove ciljeve, mjere i prostorni obuhvat.

Sadržaj strateške studije određen je s obzirom na ciljeve, prioriteta, mjere i prostorni obuhvat Master plana, uzimajući u obzir mišljenja tijela određenih posebnim propisima. S obzirom na navedeno, obrađene su sve okolišne sastavnice, te bitni okolišni, tj. sektorski pritisci: kvaliteta zraka; klima i klimatske promjene; tlo, pokrov zemljišta, namjena i korištenje prostora; stanje voda, vodnih tijela, vodoopskrbe i odvodnje; bioekološke značajke; šumarstvo i lovstvo; krajobraz; kulturno-povijesna baština; gospodarenje otpadom; turističko gospodarstvo, kao i te promet i zdravlje ljudi, uključujući buku, svjetlosno onečišćenje i neionizirajuće zračenje.

Na temelju analize početnog stanja okoliša, identificirani su postojeći okolišni problemi koji su važni za Master plan, opisan je mogući razvoj okoliša bez provedbe Master plana, te okolišne značajke područja na koje Master plan može značajno utjecati. S obzirom na sve navedeno, provedba Master plana može dodatno negativno utjecati na opterećenja u obalnom području, te depopulaciju otoka i zaleđa. Međutim, pravilno postavljenim ciljevima i prioritizacijom aktivnosti može utjecati na rasterećenje obalnog područja i zaštićenih područja, te ujednačenu preraspodjelu turističkih aktivnosti u do sada manje atraktivna i zapuštena područja. Time bi se postiglo poboljšanje stanja okoliša u obalnom dijelu uslijed smanjenja pritiska, te poboljšanja stanja okoliša u zaleđu i na otocima uslijed omogućavanja novih investicija prvenstveno u prometnu i komunalnu infrastrukturu.

Temeljem analize početnog stanja okoliša, okolišnih problema, kao i ciljeva međunarodnih ugovora i sporazuma utvrđeni su ciljevi zaštite okoliša strateške studije koji predstavljaju osnovu za testiranje učinaka Master plana na okoliš, tj. analizom se promatra da li ciljevi Master plana doprinose postizanju odabranih ciljeva zaštite okoliša ili ne.

Ciljevi zaštite okoliša uspješno su korišteni i u analizi varijantnih rješenja u poglavlju 9. , u kojem su razmotrene dvije varijante Master plana, kako bi se dobio uvid u kvantitetu i vrstu utjecaja koje bi obje varijante generirale na iste ciljeve zaštite okoliša. Pri analizi utjecaja na okoliš, u obzir su se razmatrale:

1. Varijanta 1 - uzima u obzir ispunjenje strateških ciljeva na čitavom teritoriju županije kao na jedinstvenoj planskoj jedinici, pri čemu se razvoj turizma ne bi prilagođavao lokalnim

uvjetima i predispozicijama pojedinih područja. Uzimajući u obzir plansko razdoblje, procjenjuje se da bi najveća realizacija bila u najrazvijenijem području županije gdje već postoje uvjeti za daljnji razvoj.

2. Varijanta 2 – uzima u obzir ostvarenje ciljeva Master plana, ali prema definiranoj prostornoj diferencijaciji teritorija organiziranoj u klasterne. Klasteri su grupirani s obzirom na srodne gospodarske i okolišne karakteristike, te je primjenom decentraliziranog pristupa za svaki od njih planiran razvoj specifične turističke ponude primjerene uvjetima. Navedeni proizvodi se nadalje formiraju i plasiraju prema utvrđenoj prioritarnosti, čime se brže ostvaruje kompetitivnost regije. Raspodjelom teritorija u klasterne osigurava se brži turistički razvoj zaobalja, uz rasterećenje trenutno najopterećenijih područja i resursa koji predstavljaju kupališni turizam.

Iako Varijanta 1 i Varijanta 2 pretpostavljaju provedbu istih ciljeva, prioriteta i mjera, prioritizacijom ostvarenja mjera prilagođenih klasterskom pristupu osigurava se potrebno rasterećenje priobalnog područja u korist zaobalja, zbog čega je utvrđeno da je Varijanta 2 preferirana varijanta sa stajališta zaštite okoliša i prirode, te je detaljnije obrađena u Studiji.

Analiza utjecaja Master plana na ciljeve zaštite okoliša predstavljena je u Poglavlju 10., te je izvedena s obzirom na značaj utjecaja i kumulativnost utjecaja na pojedine ciljeve zaštite okoliša. Analiza je pokazala da najveći negativni utjecaji mogu uslijediti iz ciljeva kojima se planira znatno povećanje broja dolazaka turista i prekomjeran razvoj smještajnih kapaciteta u privatnom smještaju, koji bi doveli do katastrofalnih učinaka po okoliš obalne zone, a i kvalitetu života njezinih stanovnika. U takvom scenariju ne bi bili postignuti ciljevi načela Master plana koji se baziraju na klasterskom pristupu i uravnoteženom razvoju županije.

Kontinuirano povećanje broja turista koncentriranih u neadekvatnom, preizgrađenom obalnom prostoru Županije, uživajući uglavnom sunce i more, a uzimajući u obzir sezonalnost njihovih dolazaka te podatke iznesene iznad, za posljedicu imaju:

- opterećenja priobalnih voda nepročišćenim otpadnim vodama, koje karakterizira sezonalno povećanje tijekom ljetnih mjeseci, a pri čemu je naročito osjetljivo područje estuarija rijeke Krke, zbog loše izmjene vodnih masa i smanjenja kisika,
- izrazito sezonalno opterećenje vodoopskrbnog sustava, koje uz znatne gubitke vode u mreži (cca 30 %) uzrokuje nedostatne količine vode tijekom sušnih ljeta,
- povećanje kopnenog i pomorskog prometa, uz više troškove energije i goriva, te povećanje gužvi u uvjetima slabo organiziranog javnog prijevoza, a time i opterećenja zraka i prirodnih resursa,
- korištenje vode za kupanje i sportske vodene aktivnosti faktor su koji utječe na onečišćenje priobalnog mora i voda, te uništavanje obalnih ekosustava, osobito na prirodnim plažama, budući u obalnom području županije godišnje boravi 4,5 milijuna kupača, od kojih 90 % u ljetnim mjesecima,
- opterećenja preko maksimalnog održivog kapaciteta određenih turističkih atrakcija poput nacionalnih parkova ili zaštićene graditeljske baštine što utječe na narušavanje njihovih temeljnih vrijednosti

Koncentracija ekonomskih (turističkih) aktivnosti u obalnom području privlači stanovništvo iz otočnih dijelova i zaleđa, što uzrokuje negativne posljedice depopulacije. U tim dijelovima županije, tada se

manje ostvaruju i investicije u razvoj i održavanje infrastrukture, što ponovo negativno utječe na okoliš, primjerice:

- nerazvijeni sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, uzrokuju onečišćenja podzemnih voda, a potencijalno i zone izvorišta,
- nerazvijena prometna infrastruktura, uslijed otežane dostupnosti dovodi do zapuštanja tradicionalnih djelatnosti poljoprivrede i stočarstva, što se negativno održava na bioraznolikost i krajobraznu raznolikost.

Za utvrđene utjecaje u poglavlju 12. predložene su mjere sprečavanja, smanjenja i ublažavanja potencijalnih negativnih utjecaja intervencija koje predviđa Master plan za svaki cilj zaštite okoliša. Predložene mjere zaštite okoliša određene su dakle na temelju identificiranih negativnih kumulativnih utjecaja, te su osmišljene kako bi se ti negativni utjecaji izbjegli ili smanjili na najmanju moguću mjeru. Također, temeljem analize strateških ciljeva i ciljnih vrijednosti, kao i same strukture Master plana, dane su smjernice za poboljšanje stanja okoliša, koje nisu nužno vezane za provedbu samih mjera Master plana, već predstavljaju analizom zamijećene mogućnosti za poboljšanje stanja okolišnih i društvenih aspekata.

Detaljnost procjene usmjerena je na stratešku razinu, imajući na umu da je prije provedbe pojedinačnih zahvata, potrebno provesti odgovarajući postupak zaštite okoliša sukladno Uredbi o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 03/17), Prilogu I Popis zahvata za koje je obvezna procjena utjecaja zahvata na okoliš, Prilogu II - Popis zahvata za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja na okoliš, a za koje je nadležno Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, te sukladno Prilogu III – Popis zahvata za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, a za koje je nadležno upravno tijelo u županiji.

Praćenje provedbe Master plana ključno je u osiguravanju uspjeha u postizanju razvojnih ciljeva prema utvrđenim načelima održivog razvoja i zaštite okoliša i prirode. Uredbom o strateškoj procjeni strategije, plana i programa zahtijeva se od strateške studije definiranje plana praćenja koji će biti integriran i postati sastavni dio Master plana. Plan praćenja provedben također je važan kako bi tijelo nadležno za provedbu na vrijeme dobilo informaciju o nepredviđenim negativnim utjecajima i moglo pokrenuti odgovarajuće mjere ublažavanja.

Program praćenja dan je u poglavlju 13. Studije, a temelji se na indikatorima, odnosno pokazateljima promjene početnog stanja okoliša. Indikatori mogu biti i kvalitativne i kvantitativne informacije. Predloženi indikatori pokazuju promjene stanja uslijed rezultata intervencija Master plana, ali i drugih vanjskih faktora. Na taj način zapravo predstavljaju mehanizam koji ukazuje na bilo kakve promjene, bile one očekivane ili nepredviđene. U svrhu izbjegavanja umnožavanja programa praćenja u odnosu na slične pokazatelje, kao i stvaranja neplaniranih troškova, ovim se programom praćenja predviđaju podaci i pokazatelji koji su već u primjeni sukladno posebnim propisima.

S obzirom na sve navedeno, provedba Master plana može dodatno negativno utjecati na opterećenja u obalnom području, te depopulaciju otoka i zaleđa. Međutim, pravilno postavljenim ciljevima i prioritizacijom aktivnosti može utjecati na rasterećenje obalnog područja i zaštićenih područja, te ujednačenu preraspodjelu turističkih aktivnosti u do sada manje atraktivna i zapuštena područja. Time bi se postiglo poboljšanje stanja okoliša u obalnom dijelu uslijed smanjenja pritisaka, te poboljšanja stanja okoliša u zaleđu i na otocima uslijed omogućavanja novih investicija prvenstveno u prometnu i komunalnu infrastrukturu.